Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

мартын 1921 оной ...рын 21-һээ гарана | № 75 (15698) | 1981 оной мартын 31, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

„Манай урда табигдаһан гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ, бидэндэ бии байгаа арга боломжонуудые хэрэглэлгэ хадаа арадай ажахые хүтэлбэрилгын хэм хэмжээнһээ, түсэблэлгэ ба захиргаанай хэм хэмжээнһээ ехэхэнээр дулдыдадаг гээшэ. Эдэниие ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэн һайн мэдэхэ байха.“

(КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн тоосоото элидхэлһээ).

Областной ба Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаан

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛГЭДЭ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

КПСС-эй ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

«КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүд, партиин съездын шиидхэбэринүүдһээ болон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн элидхэлһээ үндэһэлэн, областной ба Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» гэһэн асуудал мартын 27-до Улаан-Үдэдэ болоһон партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэгдөө гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Мүнөө энэ суглаан тухай тоосоое толилнобди.

1981 оной мартын 27-до ...аан-Үдэдэ областной ба ...аан-Үдын городской пар...на организацинуудай эдэб...дэй суглаан болобо. Энэ ...аан дээрэ «КПСС-эй ...VI съездын дүнгүүд ба ...ын шиидхэбэринүүд бо... КПСС-эй ЦК-гай Гене...на секретарь нүхэр ...И. Брежневэй элидхэлһээ ...эһэлэн, областной болон ...ан-Үдын городской пар... организацинуудай бэе...хэ зорилгонууд тухай» ...н элидхэл КПСС-эй обко... нэгэдэхи секретарь А. У. ...догоев хэһэн байна.

...КПСС-эй XXVI съезд ха... бүхы дэлхэй дээрэ гүн ...тай событи болоһон бай... Тэрэ хадаа коммунизмын ...ар совет обществын даб...ын шэнэ шатые тодор...оо, — гэжэ элидхэлшэ ...глэбэ. Съездын шиид...нүүд нэгэщье хүнине ...а амар үлөөгөөгүй байха. ...шиидхэбэринүүд ганса... манай орондо ба социа...ын оронуудта үргэнөөр ...эгдэжэ бэшэ, харин бү... дэлхэйн түрүү үзэлтэй, ...сүлөөгэй түлөө тэмсэ...нүүдэй зүрхэ сэдьхэл ...һан байха.

...ездын шиидхэбэринүүд... манай дайсадшье анха...а табиһан байна. Тэдэ... съездын эмхидхэхы агуу... хүсэндэ, социализмын ...алтануудта, тэрэнэй бү... дэлхэйн арад зоной һа...ытаһан хүсэндэ анхара... хандуулхал баатай боло...

...КПСС-эй съездын гол хү... хадаа КПСС-эй ЦК-гай ...ральна секретарь нүхэр ... Брежневэй хэһэн ...С-эй ЦК-гай тоосоото ...ал болоно.

...ездын делегадууд, ком...стнууд, манай ороной ... хүдэлмэришэд Леонид ...эй элидхэлые аргагүй ...гүн удха шанартай, зо... марксизм-ленинизмын ... ехэ документ гэжэ ... үгтаа. Энэ элидхэл ... КПСС-эй XXV съезд... хойшо манай партиин ... гүнзэгы ехэ ажал ..., үнгэрэгшэ арбан ... соо манай обществын ...лтын дүнгүүд харуулаг... Мүн ороной дотоодын ...айдалай ба уласхоорон... байдалай шэнжэлэл эн...дэнхэй.

...бадахи табан жэлэй ху... соо оронойманай на...льна баялиг ехээр хүг... байна. Үйлэдбэриин ...учно-техническэ хүсэ ... ургаа. Бэеэ хамгаал...та шадабаринь дээшэ... Манай арадай ажаһуу...далай ба соёлой хэмжээн үргэдөө.

Социалис демократи саашадаа хүгжөө. Парти ба арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл бүри бата бэхи болоо; энэ хадаа манай Совет гүрэнэй хүсэн түгэлдэр байлгын эшэ үндэһэн байһан, байнашье гээшэ.

Манай ороной арадуудай хоорондын аха дүүгэй хани барисаан улам бэхижэнэ. Республика бүхэнэй материальна ба үзэл бодолой баялиг саг үргэлжэ үргэдэнэ. Энэ хадаа ленинскэ политикын бэелүүлэгдэжэ байһанай бодото гэршэ болоно.

Буряадай АССР-эй арадай ажахые комплексно гуримаар хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай ябуулжа байдаг хэмжээнүүд тухай элидхэл соогоо Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые манай республикын коммунистнууд болон бүхы ажалшад халуунаар угтаһан байна. КПСС-эй Центральна Комитедэй ба Совет правительствын саг үргэлжын анхарал, туһаламжын ашаар, манай республика һүүлэй арбан жэл соо экономическа ба социальна хүгжэлтын талаар эли бодо амжалтануудые түйлаһан байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Энэ хугасаа соо 3.4 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтөө. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1.8 дахин дээшэлээ. Хүдөө ажахын материально-техническэ бааза эли бодо бэхижээ. Арад зоной соёл ба ажаһуудал һайжараа.

Гэхэтэй хамта, һүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын зарим һалбаринуудта үйлэдбэриин ургалта һаатаһан байна, ашагта малтамалнуудай шэнэ хэбтэшэнүүдые ашаглалга удаанаар ябуулагдана, социальна хүгжэлтын түсэб дүүргэхэгүй ушарнууд үзэгдэнэ, илангаяа гэр байрын барилга удаарна.

Энэ дутагдалнуудые усадхаха, республикын арадай ажахые комплексноор хүгжөөхэ хэрэгые түргэдхэхэ талаар КПСС-эй обкомой ба республикын Министрнүүдэй Соведэй табиһан асуудал КПСС-эй ЦК-да, Союзай ба Россин Федерациин правительствада дэмжэгдэһэн байна.

Эдэ дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев өөрөө хаража үзөө һэн. Тэрэнэй дурадхалаар энэ жэлэй январиин 9-дэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексно гуримаар хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол КПСС-эй ЦК ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет абаһан байна. Энэ тогтоолой ёһоор, республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудые комплексно гуримаар саашадань хүгжөөхэ, шэнэ үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хараалагдана.

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоолой үндэһөөр байгша оной мартын 13-да РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол баталагдан абтаһан байха юм.

Республикын коммунистнууд болон бүхы хүдэлмэришэдэй нэрэһээ А. У. Модогоев КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада, Россин Федерациин правительствада, мүн нүхэр Л. И. Брежневтэ өөртэнь Буряадай экономико ба соёл культурые хүгжөөхэ талаар саг үргэлжын халуун анхарал, туһаламжа үзүүлжэ байдагайнь түлөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол зорилго хадаа арадай ажахын найдамтай ургалта түйлан хүгжөөжэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэн, оронойнгоо экономикые интенсивнэ хүгжэлтын замда гаргаһанай, ороной үйлэдбэриин хүсые гамтайгаар ашаглаһанай, бүхы нөөсэ арга боломжонуудые алмаһанай ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулһанай ашаар совет арадай ажаһуудалые саашадань һайжаруулга болоно.

Эдэ эрилтэнүүдһээ КПСС-эй ЦК-гай ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексно гуримаар саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд үндэһэлһэн байна. Энэ тогтоолой ёһоор, республика дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 30 процентээр дээшэлхэ хараатай. Түлишын энергетическэ комплексые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилга түгэсхэхэ. Улаан-Үдэ городто 2-дохи ТЭЦ бариха. Түгнын шулуу нүүрһэнэй уурхайе ашаглаха хэмжээнүүд хараалагдана.

Машина ба прибор бүтээлгын предприятинууд хурданаар хүгжөөгдэхэ. Локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина» заводуудта болон бусад предприятинуудта һэльбэн шэнэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Үнгэтэ металлурги, нэн түрүүн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадые һэльбэн шэнэлһэнэй ашаар, саашадаа хүгжөөгдэхэ. Ороной үнгэтэ металлургиин эгээл томо предприятинуудай нэгэн болохо Озёрно шанаржуулгын комбинадай барилга дээрэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха юм.

Забайкалиин апатидай комбинадай барилгада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 81 миллион түхэриг ашаглагдаха.

Энэ табан жэлдэ, мүн илангаяа арбан хоёрдохи табан жэлдэ БАМ шадархи минеральна түүхэй эдэй нөөсэнүүдые ашаглаха талаар ехэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ юм. Ойрын жэлнүүдтэ Холоднинско шанаржуулгын комбинадай барилгын технико-экономическа үндэһэ баримтые зохёон табилга дүүргэгдэхэ ёһотой. Геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриин дүнгүүдэй ёһоор, эндэхи хэбтэшэ Озёрный уурхайнхиһаа дутуугүй, зарим талаараа үлүүшье байхаар хараалагдана.

Гол ашагта малтамалнуудай нөөсэнүүдые бии болгохо талаар манай республикын газар дайдын ехэ арга боломжонууд геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэринүүдэй гол шэглэлнүүдые тодорхойлно.

Энэ табан жэлдэ ашаглагдахаар гол объект гэбэл, кварцева песчанигуудай Черемшанска хэбтэшэ болоно. Тэрэ хара ба үнгэтэ металлургида ехэ хэрэгтэй. Энэ хадаа манай республикада хэнһэшье үлүүгээр хэрэгтэй болоно, юуб гэхэдэ, тус хэбтэшэһээ шэлэй заводой түүхэй эд, машина бүтээлгын предприятинуудта хэбүүдые хэхэ элһэн абтаха болоно.

Модо бэлэдхэлгын промышленностиин хүдэлмэришэд энэ табан жэлдэ модо бэлэдхэлгын предприятинуудые Байгал шадарай районуудһаа шэнэ газарта зөөхэ хүдэлмэри эхилхэ болоно. Мүн нютагай, эдеэ хоолой, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинууд саашадаа хүгжэхэ.

Республикын хүнгэн промышленностиин гол хубинь бүд нэхэлгын һалбари болоно. Саашадаа энэ улам хүгжэхэ. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта шэнэ һамналга-ээрэлгын цех баригдаха юм. Хүнгэн ба нютагай промышленностиин бусад объектнууд гэбэл, Улаан-Үдэдэ һээгы гуталай фабрика, «Туяана» нэгэдэлдэ эсхэн бэлдэлгын цех баригдаха байна.

Эдеэ хоолой промышленность Турунтаево тосхондо хилээмэнэй заводой барилга түгэсхэхэ, Улаан-Үдэ, Гусиноозёрск городуудта хилээмэнэй заводуудые бариха, мүн хүдөөгэй районой түбүүдтэхи хилээмэнэй заводуудые һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри ябуулагдаха. Мүн тиихэдэ Гусиноозёрск, Северобайкальск городуудта һүнэй заводууд баригдаха юм. Загаһанай промышленностиин ажахынуудта Яруунын, Баунтын, Сэлэнгын районуудай нуурнууд дээрэ загаһанай ажахынуудые бии болгохо зорилго табигдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрие хүгжөөлгэ хурдан түргэнөөр ябуулагдахаар хараалагдана. Жэл бүри дунда зэргээр хүдөө ажахыда продукци үйлэдбэрилгэ 14—16 процент, ажалай бүтээсэ 22—24 процентээр ургаха түсэбтэй.

1985 ондо орооһо таряа үйлэдбэрилгэ 570 мянган тоннодо, хартаабха — 250 мянган тоннодо, огородой эдеэ 13 мянган тоннодо, малай ба шубуунай мяха (амидын шэгнүүрээр) 115 мянган тоннодо, һү — 263 мянган тоннодо, нооһо — 6865 тоннодо, үндэгэ — 243 миллиондо хүргэгдэхөөр хараатай.

Бүхы түхэлэй транспортые саашадань һайжаруулха талаар мүн ехэ юумэн хэгдэхэ байна.

Мүнөө хүдэлжэ байһан социально-соёлой объектнүүдые шэнэлэн һэльбэхэ, мүн шэнээр бариха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха. Энэ табан жэлдэ 1782 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, 12,5 мянган хүүгэдэй сад-яслинууд, 23 мянгаад һургашадай һургуулинууд, 892 хүнэй хэбтэхэ больницанууд, халаан соо 3 мянган хүнэй эмшэлүүлхэ поликлиникэнүүд, Хурамхаан, Нарһата, Багдарин тосхонуудта ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгын комбинадууд баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн тиихэдэ «Байкальский Бор», Горячинск санаторинууд, Улаан-Үдын турбаза болон бусад олон арад зоной элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд һэльбэн шэнэлэгдэхэ, үргэдхэгдэхэ байна.

Барилгын хүдэлмэриин хэмжээнэй ехэ болоһон, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые һэльбэлгын үргэдэһэн ушар хадаа барилгын бүхы организацинуудай хүсые ехэ болгохо, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ашаг үрэ, шанарые һайжаруулха эрилтэ табина. Эндэ нэн түрүүшын зорилго гэбэл, барилгын үйлэдбэриин баазые үргэдхэн шэнэлхэ хэрэг болоно. КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор барилгын индустриин хэдэн олон объектнүүдые бүтээлгэ хараалагдана. Тэрэ тоодо Улаан-Үдэдэ хүнгэн бетон хэрэгсэлнүүдэй, томо панельнэ гэр барилгын заводуудые, Каменскда, Хурамхаанда түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй, Гусиноозёрскдо ханын материалнуудые бүтээхэ заводуудые бариха байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор хараалагдаһан Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексно гуримаар хүгжөөхэ хэмжээнүүд республикын табан жэлэй түсэбэй гол үндэһэн болохо байна. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр, мүн КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан зорилгонууд республикын партийна комитедүүдэй, совет болон ажахын органуудай урда бүхы эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрисэ шэнэ шатада гаргаха эрилтэ табина. Мүнөө энэ тогтоолнуудые бүхы һалбаринуудта, ажалша бүхы коллективүүдтэ бэелүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдэй түсэб зохёохо шухала.

Эндэ, съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, гол анхарал үйлэдбэриин шанарта хандуулагдаха байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудта республикын предприятинууд дээрэ мүнөө ёһотой анхарал хандуулагдаагүй байһаар. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ гол фонднуудай ургалта нилээд ехэ байгаа. Промышленностьда энэ 60 гаран процентдэ хүрэһэн байна. Энэ муу бэшэ. Теэд ашаг үрэнь ямар бэ? Бүхыдөө республика дотор промышленна үйлэдбэриин ургалта табан жэл соо 16.2 процент, ажалай бүтээсын ургалта 7,6 процент болоһон байна.

Мүнөө бидэ һалбари бүхэнэй, коллектив бүхэнэй дутуу дундануудые наринаар шүүмжэлэн хаража, республикын предприятинуудта бии байһан үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадаа бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглалгые хангаха уялгатай гээшэбди.

Промышленностиин мүнөөдэрэй байдалые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, шэнээр баригдаһан бүхы предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэнүүд удаанаар ашаглагдана гэжэ тэмдэглэнгүй байхын аргагүй. Жэшээлэн хэлэбэл Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй, тэрэнэй түлишын бааза болохо Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн үйлэдбэриин хүсэнүүд, үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр, түд тудтаа 66—91 процент ашаглагдаһан байна. Загорскын ханын материалнуудай заводой проектээр хараалагдаһан хүсэн, табан жэл соо хүдэлөөд байхадань, оройдоол 63 процентдэ хүргэгдөө. Тиихэдэ Харанхын, Шулуутын холимол тэжээлэй заводууд тэндэ тодхогдоһон машинануудайнгаа хүсые оройдоол 70—75 процент хэрэглэнэ, харин Улаан-Үдын нэхэмэл гадар хубсаһанай фабрика тэрээнһээшье бага.

Һэльбэн шэнэлэгдэһэн предприятинуудта шэнэ техникэ ашаглалга удаардаг, заримдаа гүйсэд хүсөөрөө хэрэглэгдэдэггүй байха юм. Энээнэй ушар шалтаан гэбэл, тус предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд холын хараата зорилгогүйгөөр, мүнөөдэрэйнгөөл түсэбөөр хүдэлдэг, һэльбэн шэнэлэлгын асуудалые бүхы үйлэдбэриингөө хэмжээгээр шиидхэдэггүй, шэнэ техникэ ёһотой гуримаарнь ашаглаха мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэдэггүй байһанһаань болоно.

Шэнээр түхеэрэглэһэн предприятинууд яахадаа хүсэндөө түргөөр хүргэгдэнэгүйб гэхэдэ, тэрээндэ туһалха хамһабариин албанай, цехүүдэй барилга, илангаяа гэр байрын, социально-соёлой барилганууд гэдэргэ татагдадаг байна. Тиимэһээ шэнэ предприяти мэргэжэлтэдые, хүдэлмэришэдые хүсэд хүрэхөөр урижа абаха аргагүйдэнэ бшуу. Эгээл иимэ байдалда Гусиноозерско ГРЭС, трикотаж хубсаһанай фабрика, «Бурятферммаш» завод болон бусад предприятинууд оронхой.

Зарим предприятинуудта станогууд болон үйлэдбэриин технологи хуушаржа, дүүрэн хүсэндөө хэрэглэгдэнэгүй гэжэ мэдээтэй. Мүн ашаг үрэтэй хүдэлмэриин шухала хуби болохо элшэ хүсэ, түүхэй эд болон материалнуудаа, ажалай болон финансын нөөсэнүүдые гамтайгаар хэрэглэлгэ хангагданагүй.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Областной болон Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаанай зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАСС

Шэнэ һонин

ПАРТИИН СЪЕЗД ТУХАЙ ФИЛЬМ

«Хүнэй аша туһада» гэһэн ...ментальна ехэ фильм ...н болон арадай түүхэтэ ...та — КПСС-эй XXVI ...здэ зорюулагдан гар... Фильм мартын 27... түбэй телевиденеэр ха...агдаа. Энэ фильм ком... общество байгуулхын ... Ленинэй партиин эр... асари ехэ ажал ...а тухай, амгалан бай... бэхижүүлхын, уласхоо... шахардуу байдалай ...рuулга улам гүнзэгы... түлөө партиин ...даг сэхэ шууд тэмсэл ... хөөрэнэ. Кинохроникын кадрнууд нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн, КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэлые харуулна. СССР-тэ коммунизм саашадаа байгуулжа үргэлжэлхэ үргэн ехэ программа, манай ороной дотоодын ба гадаадын политикын гол шэглэлнүүд тэрээн дотор тодорхойлогдонхой.

Совет коммунистнуудай съезд — арадуудай амгалан тайбэн сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэгшэдэй бүхы отрядуудтай КПСС-эй холбоо барисаанай улам бэхижүүлэгдэжэ байһанай шэнэ гэршэ болоно.

Съездын трибуна дээрэһээ хилын саанахи айлшадай хэлэһэн үгэнүүд, олон оронуудай юрын хүнүүдһээ абтаһан интервьюнууд лентэдэ оруулагданхай. Арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготой Совет гүрэнэй сэсэн мэргэн, тодо һонор политика үндэрөөр сэгнэгдэнэ.

Обществын зоной эрхим түлөөлэгшэд — партиин шэмэг ба омогорхол бологшод съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан байна. Кино харагшад делегадуудые заседанинуудай боложо байһан залһаа гадна, мүн хүдэлмэрилдэг газарнуудтань — заводуудай, фабриканuудай цехүүд соо, полинууд ба барилганууд дээрэ, научна лабораторинууд дотор харана. Тэдэнэр хаанашье эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр, ехэ сог залитайгаар хүдэлмэрилэн, агууехэ Социалис эсэгэ оронойнгоо алдар солые арьбадхана.

«Хүнэй аша туһада» гэһэн фильмые «Экран» гэжэ зохёохы нэгэдэлээр бэлдэгдэжэ табигдаа.

(ТАСС).

ХАМТЫН ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЙ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭГДЭЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, мартын 29. (ТАСС). Уласхоорондын экипаж «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ хэгдэхээр түсэблэгдэһэн совет-монгол хамтын шэнжэлгэнүүдые дүүргэбэ. Космонавтнууд научна туршалгануудай программаар хараалагдаһан түгэсхэлэй хүдэлмэри бүтээнэ, шэнжэлгэнүүдэй материалнуудые Газарта бусааха бэлэдхэл хэнэ.

Владимир Джанибеков, Жугдэрдэмидийн Гуррагча геологическа бүридэлнүүдые шэнжэлхэ, малай бэлшээриин газарнуудай ямар байһые сэгнэхэ, ашагта малтамалнуудые бэдэржэ болохоор районуудые элирүүлхын тула Монголой Арадай Республикын газар дайдын баруун-хойто, түбэй хубинуудые адаглан шэнжэлһэн, фото-зурагуудыень буулгаһан байна. Германиин Демократическа Республикын мэргэжэлтэдэй даабариин ёһоор, газарай баялигуудые, оршон тойронхи байгаалиие элирүүлхын тула ГДР-эй газар дайдын ба Балтиин далайн зарим районуудые адаглан шэнжэлхэ, фото-зурагуудые буулгахаар түсэблэгдэһэн байгаа.

Экспедициин экипаж «Союз-39» онгосые замбуулинай замһаа буулгаха бэлэдхэл хэнэ, ажамидарал хангаха түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлэсые, ниидэлгын зүг шэглэл ба жолоодолгые, двигателиин түхеэрэлгэ хүдэлгэхэ онһонуудые шалгана. Замбуулинай комплекс дээрэ хамта хэһэн хүдэлмэриин дүүрэһэн тухай телевизионно репортаж үдэшэндөө дамжуулагдаха.

Космонавтнууд Владимир Ковалёногой, Виктор Савиныхай, Владимир Джанибековэй, Жугдэрдэмидийн Гуррагчагай бэень элүүр, согтой һэргэлэн байна.

1977 оной сентябриин 29-дэ замбуулинай замда гаргагдаһан «Салют-6» научна станци дэлхэй шадархи замбуулинай дайдада гурбан жэл хахадай турша соо хүдэлмэрилжэ байнхай. Энэ үе соо Газарые 20.140 дахин тойроо.

«Салют-6» станциин, «Союз Т-4», «Союз-39» онгосонуудай түхеэрэлгэнүүд жэншэдгүй хүдэлнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР М. Л. БАЛДАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүгжэмэй искусствын талаар удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай Ленинэй орденто гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай дирижер, Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Лазаревич **Балдаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной мартын 24.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР А. П. КОРЖОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Совет Армида удаан саг соо һайнаар алба хэһэнэйнь, ниитэ-оборонно болон сэрэгэй патриотическа хэрэгые хүгжөөхэ талаар аша үрэтэйгөөр ажал ябуулһанайнь түлөө түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ДОСААФ-ай Буряадай областной комитедэй түрүүлэгшэ Александр Павлович **Коржовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной мартын 24.

ОБЛАСТНОЙ БА УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНА

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫ

КПСС-эй ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Үйлэдбэриие техническэ талаар шэнэлэн зэбсэгжүүлхэ ба шэнэдхэн үргэдхэхэ, үйлэдбэриин хубинуудые үргэлжэдэнь оньһожоруулха ба автомат хэрэглэхэ гуримда юролгые түргэдхэхэ, гараар хэгдэдэг ажалые удаа дараалан бага болгохо, ажалай эмхидхэл болон түлөөһые бригадна гуримаар эмхидхэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилгонуудые партиин съезд табиһан байна. Манай республикын предприятинуудта съездын эдэ эрилтэнүүд заабол бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Хэдэ хэлэн предприятинуудта ажалай саг ехээр алдагдана, кадрнууд тороногүй. Тиин эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, парткомууд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд эдэ дутагдалнуудтай эбсэшэнхэй, тэрэниие усадхаха талаар зохихо хэмжээ абанагүй.

Кадрнуудые тогтууритай болгохо, тэдэнэрэй мнин байдаг, ажалдаа гарангүй үнгэрдэг болон ажалай журам алдадаг баримтануудтай тэмсэхэ хүдэлмэриие шангадхаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие комплексноор ябуулха, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үйлэдбэриин, ажаһуудалай болон соёлой-социальна эрхэ байдалай талыень һайжаруулгатай нягта холбоотойгоор ябуулха шухала.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ партийна организацинууд продукциин шанар һайжаруулха талаар бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ, продукциин шанарай хойноһоо хиналта ба харюусалгые шангадхаха уялгатай.

Байгша ондо республикын промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилгээ 6,7 процентээр дээшэлүүлжэ, тэрэниие худалдаха хэмжээе 1 миллиард 651 миллион түхэригтэ хүргэхэ байна. Энэмнай ехэхэн ургалта гээшэ. Тэрэниие туйлахын тула жэлэй түрүүшын үдэрһөө шангаар ажаллаха хэрэгтэй.

Теэд промышленна предприятинуудай январь-февраль һаранuудай, мартыншье хүдэлмэриин дүнгүүдые харахада, зарим газарта түсэбэй түлөө ёһотой шангаар тэмсэнэгүй, — гэжэ элидхэлшэ хэлээ. —Түрүүшын хоёр һарада продукци худалдаха түсэб 99,1 процент дүүргэгдэжэ, 2,2 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө дутуу үгтөө.

Январь—февраль һаранuудта республикын промышленна предприятинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлһэнэй ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, «Бурятмясопром» нэгэдэлдэ үүсэлэгдэхэ мал бага ороо, «Забайкаллес» нэгэдэлдэ түмэр замай вагонууд дутуу үгтөө, мүн электрын элшэ хүсөөр дуталдаха ушар үзэгдөө.

Зүгөөр түсэбтэ даабари дүүргэгдээгүй үлэһэнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, зарим предприятинууд жэлэй түрүүшын һараһаа жэгдэ һайнаар хүдэлхын тула техническэ ба эмхидхэлэй талаар муу бэлэдхэлтэй байгаа. Зарим предприятинуудта гүрэнэй түсэб бэелүүлхэ журам һуладана.

Иимэ дутагдалнууд транспортын предприятинуудташье үзэгдэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. ВСЖД-эйн Улаан-Үдын отделенидэ поезднуудай ябаха график дүүргэгдэнэгүй, предприятинуудта нилээд олон вагон дутуу үгтэнэ. Автомобильна транспортын предприятинуудай болон авиапредприятиин хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон ушарна. Партийна комитедүүд, республикын Министрнүүдэй Совет гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын хойноһоо эрилтээ шангадхаха зэргэтэй.

Жэлһээ жэлдэ манай республикада капитальна барилгын хэмжээн ургана. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ энэ бүри хурданаар ябуулагдахаар хараалагданхай. Гол зорилго юуб гэхэдэ, барилгын индустриальна бааза бэхижүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ шухала болоно.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 15—17 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула партиин обком, горком, республикын Министрнүүдэй Совет, министерствэнүүд болон ведомствэнүүд, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд барилгын үйлэдбэриин бааза хүгжөөхэ, тэрэниие индустриализацилха, тэндэ гараар хэхэ хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор саг үргэлжэ доошолуулха, үйлэдбэриин гээлтэ ба ашаг үрэгүй гаргаша усадхаха гол зорилгонуудые шиидхэлгэдэ онсо ехэ анхарал хандуулха болоно.

Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада «Бурятпромстрой» нэгэдэлэй (мүнөө «Главбурятстрой») үйлэдбэриин бааза шэнэдхэхэ, үргэдхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаа. Зүгөөр тэрэнэй ашаг үрэ үшөөл харагданагүй.

«Бурятцелинстрой» трестдэ үйлэдбэриин өөһэдын бааза барилга аалаар ябуулагдана, үйлэдбэриин хүсэнүүд муугаар ашаглагдана, ажалай түрүү онол аргануүд, нэн түрүүн бригадна подряд тон һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. БАМ-ай барилгын олохон хубинуудта техникые, материалнуудые, капитальна барилгын мүнгэ зөөрине ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар ёһотой һайн тэмсэл ябуулагданагүй. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй. Тингэжэ барилгын хүдэлмэриие хурдадхаха, шанарыень һайжаруулха шухала.

Саашань элидхэлшэ арад зоной ажана байдал һайжаруулха асуудалнуудта тогтоо. Арбадахи табан жэлэй туршада республикын хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһэнэй хэмжээн 18 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, нёдондо жэлдэ 189 түхэригтэ хүрөө. Колхознигуудай ажалай түлөөһэн 8,3 процентээр ехэ болоожо, 130 түхэригтэ хүрэнхэй. Хүн зоной ниитын фондһоо абадаг олзо ехэ болоо. Гэр байра барилга хурданаар ябуулагдаа. Табан жэлэй туршада 1 миллион 600 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй гэр байра ашаглалгада оруулагдаа. Хүн зоной мүнгэн олзын дээшэлхэтэй хамта гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничэ эд бараанай эрьесэ харaата дээшэлһэн байна. Тэрэнэй ургалта 36,3 процентдэ хүргэглэнхэй. Хүнүүд хубсаһа, гутал, культурна ажаһуудалай эд бараа, илангаяа һайн шанартай, моодно зүйлнүүдые ехээр худалдан абадаг болоо.

Мүнөө үедэ республикын 100 гэр бүлэ бүридэ 103 телевизор, хубсаһа угаадаг 102 машина, 86 холодильник, 114 радиоприемник хүртэнэ. Түсэбөөр хараалагдаһанһаа бага хэмжээнэй һү болон сагаан эдеэнэй продуктнууд, һүнэй тоһон, үндэгэ, саахар, кондитерскэ зүйлнүүд хүн зондо худалдагдаа. Тингэжэ хүнэй эдеэ хоолой структура һайжарһан байна.

Зүгөөр арад зонние мяхаар, һүнэй продуктнуудаар, мүн овощ болон хартаабхаар хангаха талаар зарим тэды бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Энээниие дабан гараха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Зорилго юуб гэхэдэ, энэ талаар өөһэдтөө бии байгаа арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые хүсэлөөр хэрэглэхэ шухала болоно.

Эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхын тула хүдөө ажахын ниитын үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Республикын хүдөө ажахыда табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабариин зарим хуби сагай уларилай бэрхэшээлтэй байһанһаа, заримдаа колхоз болон совхозуудай муугаар хүдэлһэн дээрэһээ дүүргэгдэнгүй үлэһэн байна.

Олохон ажахынуудта гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри ашаяа харюулнагүй. Мүнөө үедэ газар тариалан болон тэжээл үйлэдбэрилгэ эгээл гээгдэнги һалбари болоод байна. Ган гасуур болоһон дээрэһээ олохон колхоз болон совхозууд малаа тэжээлээр хүсэд хангажа шаданагүй. Иимэ байдалһаа гарахын тула газар тариалангай культура дээшэлүүлжэ, газар дээрэ хэгдэдэг хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа, сагай уларилай орёо бэрхэ байдалтай тэмсэхэ болонобди.

Һаяхан КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет ороохо тариа үйлэдбэрилгые нилээд ехэ болгохо талаар мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдэй зохёоһон агротехническэ болон эмхидхэлэй ажахын хэмжээнүүдые хаража үзөөд, тэрэниие дэмжэһэн байна. Эндэ хүрьһэ хамгаалха агротехникэдэ орохо, зүб севообородуудые хэрэглэхэ, малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг ороохо тариа тарилгые үргэдхэхэ, ороохото ургамалнуудые тариха газарта органическа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр оруулха, үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилгые бэхижүүлхэ асуудалнууд шиидхэгдээ.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула барилгын талмайн хубаарилга хубилгагдаха, колхоз болон совхозуудта тусхай техникэ, үтэгжүүлгэнүүд үгтэхэ, тэдэ барилгын материалнуудаар хангагдаха байна. Байгша ондо абтахаар түсэблэгдэһэн ороохо тариае үйлэдбэрилхын тула партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд хабарай тарилгада саг соонь һайнаар бэлдэхэ, полинууд дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэриие һайнаар түсэблэхэ ба эмхидхэхэ, тэндэхи бүхы хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар хэхэ эрилтые хангаха уялгатай.

Үрэһэнэй ажахынуудые, агрохимическэ албанай хүдэлмэриие гуримшуулан һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Уһалагдадаг газарай ашаг үрые дээшэлүүлхын тула тэрэниие эзэтэй болгохо, һайнаар үтэгжүүлхэ, сөөрэмүүд болон хаалта боолтонуудые бариха, уһалуурнда газар дорохи уһа ехээр хэрэглэдэг болохо, газар уһалдаг бүтээсэ ехэтэй техникэ үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ шухала болоно. Байгша ондо газар уһалха хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Хүдөөдэ хэгдэдэг бүхы хүдэлмэриин эгээн шухаланиинь тэжээл үйлэдбэрилгэ болоно. Шэнэ табан жэлдэ бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгые тэжээлэй единицидэ оруулжа тоолоходо, адагынь хоёр дахин ехэ болгогдохо байна. Теэд олохон ажахынуудта эдэ зорилгонууд хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Мелиоративна барилгые үргэдхэхэ, нуга сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха, тэжээл үйлэдбэрилгын бааза бэхижүүлхэ, тэнлэ һайн хүдэлмэришэдые табиха хэрэгтэ ехэхэн хүсэеэ элсүүлхэ болонобди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөөдэ гэр байра, һургуули, хүүгэдэй эмхи зургаанууд олоор баригдадаг болоожо байна. Байгша ондо 1100 гаран гэр баригдахаар хараалагданхай. Энэмнай бэелүүлэглэжэ захалаа. Теэд тэрэниие ехэ хүдэлмэриин миил эхининь гэжэ тоолохо ёһотойбди.

Саашадаа хүдөөдэ социальна барилгые али болохоор үргэдхэхэ хэрэгтэй. Энээниие республикын бүхы ажалшадай хэрэг гэжэ тоолохо байнабди.

Богонёор хэлэхэдэ, бүгэдөөрөө тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ һаналаа табиха, тэжээлэй асуудалые шиидхэхэ талаар партийна организацинууд ехэхэн харюусалгатай байна.

Тиин тэжээлые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ шухала зорилго мүн. Саашадаа нэгэшье килограмм тэжээл буйлуулагдангүй малда үгтэхэ ёһогүй. Ажахы бүхэндэ, малай томо комплекс бүридэ ойрын жэлнүүдтэ мүнөө үе сагай тэжээлэй цехүүд түхеэрэгдэжэ, түхэрсэн жэлэй туршада тэжээлэй холисо, гранул болон брикседүүд бэлдэгдэхэ, холимол тэжээл гаргаха ажахынууд хоорондын цехүүд, аргатай газартань тэжээл үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын предприятинууд байгуулагдаха болоно.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн үнгэрһэн табан жэлэй жэлдээ абтадаг хэмжээнһээ нилээд дээшэ байхаар хараалагданхай. Республикын хэдэ хэдэн районуудта һүүлэй хоёр жэлэй туршада тэжээлэй хомор байһан дээрэһээ адууһа малай тоо хороһон, ашаг шэмэнь доошолһон байна. Табан жэлэй даабариие бэелүүлхын тула энэ гээгдэлһээ түргөөр гараха хэрэгтэй.

Гүрэнэй талаһаа ехэ туһаламжын хүргэгдэһэнэй, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ ба тэрэниие хэрэглэлгые һайжаруулха хэмжээнүүдэй абтаһанай, малшадай үсэд шангаар ажаллаһанай ашаар малай үбэлжэлгэ нилээд эмхитэйгээр ябуулагдажа, адууһа малай гарзада оролго нёдондоной үбэлжэлгынхиһөө бага болоһон, гүрэндэ һү болон үндэгэ ехээр худалдагдажа, хурьга болон поршоонхонууд урдынхиһаа олоор абтажа байна. Зүгөөр энээгээр һанаагаа амархаар бэшэ. Харин малай үбэлжэлгын түгэсхэлэй шиидхэхы үедэ бүри оролдосотойгоор, эмхитэйгээр ажаллаха, малшадай дунда саг үргэлжэ эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаха ушартай.

Мал ажалаа ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхын тула тэрэниие тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо, ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин хамжаануудые хүгжөөхэ гээшэ найдамтай хараа зам мүн,— гэжэ нүхэр Модогоев хэлэбэ. —Мал ажалай томо фермэнүүдэй, ажахынууд хоорондын комплекснуудай, шубуунай фабрикануудай үйлэдбэриин хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала. Саашадаа мал ажалай томо барилганuудые хэхэ гэжэ оролдохынгоо хажуугаар, тэрэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Эндэ хонин ажал тухай хэлэгдэнэгүй, тэндэ хонидой шэнэ байрануудые, шахалгын талмайнуудые, хурьгадые шахан таргалуулха ажахынууд хоорондын томо комплекснуудые, хонишодто гэр байра бариха хэрэгые түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ хэрэгтэй.

Саашадаа эдеэ хоолой һайнаар боломжологдоһон комплексно программа зохёохо хэрэгтэй болоно. Эндэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы талань — колхоз болон совхозуудһаа эхилээд, эрхэтэдэй хубиин ажахы хүрэтэр хараада абтаха байна. Энэ программа зохёоходоо мал ажалай продуктнуудые, овощ, хартаабха, үрэ жэмэс үйлэдбэрилгые нилээд ехэ болгохо, байгаалиин баялигые һайнаар ашагладаг болгохо, хүдөө ажахын продуктнуудай гээлтэ хоролтодо оролгые усадхаха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүнгэн, нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин тэршэлэн ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай гаргадаг эд бараа ехэ болгохоор түсэблэгдэнхэй. Теэд эндэ эд бараанай шанар һайжаруулха гээшэ эгээл шухала хэрэг болоно. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ союзна мэдэлтэй предприятинууд ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Тиин манай гол предприятинуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд арад зондо хэрэгтэй продукци гаргаха ниитэ хэмжээндэ анхараад лэ, продукциин эрхим шанарай түлөө, тэрэнэй мүнөө сагта тааралха, моодно байха талаар оролдолго бага гаргана.

Жэшээнь, республика дотор хэдэн предприяти мебель гаргадаг. Харин мебельно-модо болбосоруулдаг комбинадшье хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангахаар һайн шанартай зүйлнүүдые гаргажа үшөөл биранагүй. Мүн иимэрхүүгээр оёдолшод, трикотаж болон бусад зүйлнүүдые бүтээгшэд тухай хэлэхээр байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхажа, арад зоной хэрэглэмжэ хангаха эд бараанай хэмжээе дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха талаар КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдые бэелүүлхэ шухала.

Хангалгые саашадань һайжаруулха, тэрэнэй культура дээшэлүүлхэ гээшэ худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудай, элүүрые хамгаалгын болон хэлхээ холбооной органуудай предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулгатай сахэ холбоотой.

Саашань элидхэлшэ республикын научна эмхи зургаануудай зорилгонуудта тогтоо. Арбадахи табан жэлэй туршада СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай болон научна бусад эмхи зургаануудай коллективүүд Забайкалиин, нэн түрүүн Буряадай байгаалиин нөөсые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгые шэнжэлгэдэ ехэ анхарал хандууһан байна. Эдэ бүгэдэ арадай ажахыда ехэхэн ашаа туһатай байба.

Харин бүхы дээрээ Буряадай эрдэмтэд республикын экономикые хүгжөөхэ түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хангалтагүйгөөр хабаададсана. Бодотоор илангаяа хүдөө ажахын үйлэдбэрилэ эрдэм наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ асуудалые һулаар эрхилнэ. Гэхэ зуура научна болон ухаалан зохёолгын шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлгэ хадаа мүнөө үедэ шиидхэгдэхэ эгээл хурса удхатай асуудал болоно гэжэ Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ заабарилаа һэн.

Анханда таһаг байһан, мүнөө биологиин институдай, хүдөө ажахын туршалгын станциин хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа элидхэлшэ тогтоо. Тэдэнэр үрэ дүн һайнтай научна шэнжэлгэнүүдые, тодорхойлһон заабаринуудаа нэбтэрүүлжэ шаданагүй.

Бии байгаа научна заабаринуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээгүй байдаг ушар үсөөн бэшэ. Энэ хэрэгые илангаяа Хүдөө ажахын, Мелиорациин ба уһанай ажахын Министерствэнүүд муугаар ябуулна. Ушар тиимэһээ республикын Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһаг иимэ байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, научна шэнжэлгын шанарые дээшэлүүлхэ, тэдэниие үйлэдбэридэ хэрэглэдэг болохо талаар хэмжээ абаха уялгатай.

— Үзэл сурталай, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Тиимэ байха ёһотойшье. Ниитын ажабайдалай хүгжэлтын хубилжа, шиидхэхэ зорилгонуудай улам орёо болоожо, уласхоорондын байдалдахи үзэл сурталай тэмсэлэй хурсадажа байһан сагта партиин эрхилдэг үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын ажал ябуулгын удха шанар гүнзэгырнэ. Совет хүншье хадаа тусгаар ондоо болоо. Тэрэнэй эрдэм мэдэсэ баяжаа, юрэнхы һонирхолынь дээшэлээ, оюун бодолой эрилтэ нилээд ургаа гээшэ. Иимэ болоод байһан сагта ниитэ-политическэ хүдэлмэриин эмхидхэлдэ, коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй үзэл сурталай хатуужалгада онсо боломжологотойгоор хандаха эрилтэ табигдана бшуу, —гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Политическэ һуралсалла ябагшадай тоо республика соомнай улам ургана. Энэ жэлдэ 73 мянга гаран хүн иимэ һуралсалда хабаадуулагданхай. Партийна организацинуудта һайнаар хүдэлдэг пропагандистнар улам олошорно.

Гэбэшье политическэ болон экономическа һуралсалай байдал мүнөө үе сагай эрилтэдэ зохино гэжэ билэ хэлэхэ аргамнай үгы. Партийна болон экономическа һуралсалай хэшээлэй юрэнхы ойлгууламжын ёһоор үнгэргэгдэдэг, марксизм-ленинизмын теоретическэ асуудалнууд ойлгосогүйгөөр тайлбарилагдадаг, ажалша коллективүүдэй ажабайдалтай, бодото хэрэгтэй холбоогүй байдаг ушар үсөөн бэшэ. Иимэ дутагдалнууд Улаан-Үдэ городто, Түнхэнэй, Баргажанай болон бусад хэдэн районуудта үзэгдэнэ.

Аман үгөөр политическэ мэдээсэл ажалшадта дамжуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар республикын партийна организацинууд яһала дүй дүршэлтэй. Олониитын дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриин шанар нилээд һайжараа. Республика доторнай хэдэн мянган агитаторнууд, лекторнууд, политинформаторнууд хүдэлнэ. Полит-үдэр үнгэргэгдэнэ. Гэхэтэй хамта аман үгын политическэ агитациин байдал бүхы дээрээ һайн байна гэжэ боломоор бэшэ. Зарим коллективүүдэй агитаторнууд, политинформаторнууд хаа-лахан хүдэлмэри ябуулжа, алибаа асуудалнуудта зохихо харюу үгөөдхимөөр шухала материалнуудаар ходо, һайса хангагданагүй.

Ажалай журам бэхижүүлхын түлөө, хомхой хобдог ябадалтай, архидалгатай тэмсэхэ ушарта ажалша коллективүүдэй хүмүүжүүлхы хүсэн гүйсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй. Предприятиин хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой хүдэлмэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие бодотоор толгойлон ябуулнагүй. Харуулан ойлгуулха агитацида, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ дутагдалнууд олон бии байһаар.

Пропагандистска, политико-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриин ашa үрые дээшэлүүлхые оролдохо шухала, марксизм-ленинизмын сурталые, КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикые тайлбарилан ойлгуулхын тула ажалша коллектив бүхэндэ саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулха, буржуазна хархис сурталай, Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй харата муухай гегемонис үзэлэй муу муухайе элишэлэн харуулха шухала.

Газетэ болон журналнууд, телевидени болон радио-дамжуулга манай республикын ажалшадай ажабайдалай, һуудал байдалай тон шухала зүйлынь болонхой. Олонпагандистнуудай, агитаторнуудай, политинформаторнуудай дүй дүршэл тухай материалнууд үсөөнөөр толилогдоно.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд, коммунис байгуулалтын мүнөө үе сагай зорилгонууд хадаа олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг газарнуудһаа, бүхы журналистнуудһаа өөһэдынгөө эблиг шадабариие улам дээшэлүүлхэ, дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха эрилтэ табина гэжэ элидхэл соо заагдаа.

Партиин XXVI съездын документнүүдэй удхые үргэнөөр ойлгуулха, тэрэнэй сурталые коммунист бүхэндэ, совет хүн бүхэндэ хүргэхэ гээшэ партийна, ниитын организацинуудай, үзэл сурталай эмхи зургаануудай мүнөө үедэхи гол шухала зорилгонь болоно. Энэ хүдэлмэри эхилээд байна. Районуудта, предприятинуудта пропагандистска бүлэгүүд ошонхой, үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг бүхы кадрнуудтай семинар үнгэргэгдэжэ байна.

Гэбэшье зарим коллективүүдтэ ябуулагдажа байгаа ойлгууламжын хүдэлмэриин дэлисэ, удхань мүнөөдэрэй эрилтэдэ харюусанагүй. Олон элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд, энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаагүй байһаар. Зарим тээгүүрхи лектори съездын материалаар хүдэлмэри ябуулжа эхилээшьегүй байха юм.

Зохёохы ажалтанай эмхинүүдэй үмэнэ съездын шиидхэбэринүүд соо ехэ зорилго табигданхай. Зохёохы оюун бэлигтэ интеллигенциин политическэ мэдэсые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй ниитын ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ, искусство ба ажалша коллективүүдэй хоорондохи холбоо бэхижүүлхэ эрилтэ тэдээн соо тодорхойлогдонхой. Республикын зохёохы бэлигтэй хүдэлмэрилэгшэд литературын, искусствын, театральна олоншье, һайншье зохёолнуудые бүтээгээ. Тиигэбэшье мүнөө үе сагай темэдэ анхаралаа ехээр хандуулхые, манай мүнөө үеын хүнэй, коммунизм байгуулагшын шэнжэ шанарые алишье талаһаань харуулхые хүсэхэ байнабди.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, шэнэ хүнэй болбосоролдо соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Манай республика библиотекэ, клуб, музей болон кинотеатрнуудаар яһала олон. Гэхэ зуура тэдэнэй ажал ябуулгын удхань хадаа хүн зоной ургажа байгаа эрилтые даб дээрэ гүйсэд хангажа шаданагүй.

Ушар тиимэһээ соёлой бүхы эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ, съездын хараалһан түсэбүүдые дүүргэдалнууд үргэнөөр харагдаа. Тиихэдээ кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, дүүргэлтын хиналта эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Партийна хүтэлбэрилгын гол удхань хадаа дэбжүүлэгдэхэ хүнүүдые шэлэн ололго, дүүргэлтые шалгалта болоно гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд тушаа Л. И. Брежнев элидхэл соогоо һануулаа.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудай шанар шэнжэ ходо һайжаржа байна. Энээниие манай республикын байдалһаа жэшээлэн ойлгомоор. Мүнөө партиин горкомуудай, райкомуудай секретарьнарай 60 шахуу процентнь инженерно-техническэ, экономическа гү, али хүдөө ажахын мэргэжэлтэн юм. Энэ һайн зүйл гээшэ. Гэхэ зуура үйлэдбэри дээрэһээ партийна аппарадта хүдэлхэеэ ерэһэн зарим мэргэжэлтэд политическэ талаараа дүршэлгүйдэнэ. Тингэжэ партийна органуудые захиргаанай-ажахын хүтэлбэриин шэнжэтэй болгохоёо һанана. Иимэ дутагдалнуудые усадхахын тула партийна хүтэлбэрилэгшэдэй политическэ бэлэдхэлые улам дээшэлүүлхэ ёһотойбди.

Хүнүүдэй ажал хэрэгые, политическэ шэнжэ шанарые ёһоор шэнжэлэнгүйгөөр хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлжэрхидэг ушарнуудтай бидэ ушардаг гээшэбди. Тэрээнһээ уламжалан, номенклатурна хүдэлмэрилэгшэдые түргэ түргөөр һэлгэхэ саг болоно. Илангаяа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организациин секретарьнар олоор һэлгэгдэнэ бшуу. Иимэ дутагдал Сэлэнгын, Зэдын, Хлагтын, Загарайн, мүн бусад районуудта үзэгдэнэ.

Удаань элидхэлшэ саашадаа дэбжүүлэгдэхэ кадрнуудые шэлэн олохо, бэлдэхэ, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха асуудалнууд тушаа тогтоо.

Алибаа үүсхэлнүүдые дэлгэрүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ партиин обкомуудай, горкомуудай, райкомуудай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ асуудалда съездын анхаралаа хандууһан тухай хэлээ. КПСС-эй обкомой, Улаан-Үдын горкомой бэелүүлхэ гол шухала зорилгонь хадаа КПСС-эй районно комитедүүдые саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байха, тэдэнэй хүдэлмэриин арга дүршэлые нарижуулха, хэрэг эмхидхэлгын һайн дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ асуудал болоно гэжэ элидхэл соо онсологдоо.

Партийна эхин организацинуудай эрхилдэг парти доторой бүхы хүдэлмэриин байдалые саашадань һайжаруулха асуудалнууд тухай элидхэлшэ мүн лэ дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Партиин зэргые ургуулха, партийна суглаанда бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хүгжөөхэ, партийна комитедүүд ба олониитын хоорондын холбоо бэхижүүлхэ, эрхэтэдһээ орохон бэшэгүүдые харалгые һайжаруулха, парти доторой мэдээсэл үргэдхэхэ шухала байһые тодорхойлбо.

Коммунистнуудай ниитын болон ажалай эдэбхиие хүгжөөлгэ имагтал партийна журам бэхижүүлгэтэй сахэ холбоотой. Партида орохо дуратайшуул улам олошорно. Тиимэһээ партида абалгада тон ханалгатайгаар хандадаг болоо. Гэбэшье КПСС-эй зэргэдэ эдэб, үнэн сэхэ бэшэ хүнүүд ороод байдаг. Тиимэшүүлһээ парти эрид шууд хахасадаг байна гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ.

Нёдондо областной партийна организацида 170 хүн КПСС-эй гэшүүнһээ гаргагдаа. Тэдэнэр хадаа КПСС-эй Уставые, совет хуулинуудые сахилгые уялгата хэрэгнай гэжэ тоолодоггүй хүнүүд болоно бшуу. Тэдэнэй дунда хүтэлбэрилхы тушаалтай хүнүүдэй олон бии байһаниинь гэмшэлтэй. Саашадаа партийна организацинууд партийна журам саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байха уялгатай.

Ажалшадай ниитын ... нүүдые партийна таа... тэлбэрилхэ асуудал... съезд дээрэ ехэ анхарал... дуулагдаа. Съездын ... хойлһон зорилгонуудай... хилдуулан, республикын... нистрнүүдэй Совет, ... депутадуудай городской... лон районно Советүүд... публикын ажахые хүт... хүн зонние хангаха, ... мическа болон соци... хүгжэлтые комплекс... бэелүүлгэ хангаха, рес... кын оршондохи пред... нуудай, эмхи зургаан... хүдэлмэриие эдэбхитэй... лан хүтэлбэрилхэ, ... хэрэг зүбөөр эрхилхэ... гатай.

Таагүй эдэб хаһа... далтай, үбэршэлгэ... хайра гамгүйгөөр гар... ха ушартай, журамгүй... далтай тэмсэхэдэ, ... хиналтын арга болон... дые гүйсэд дүүрэн ... хые оролдохо шухала.

Профсоюзай орга... үмэнэ XXVI съезд хү... гатай зорилгонуудые ... Ажалшадай эдэбхи эр... хүгжөөхэ, коллектив... ворнуудые дүүргэхэ ... заатагүй хангаха, ... хай хуулинуудые са... ажалай журам эбдэхэ... хойрог ааша гаргаха ... тай эрид шууд тэмсэ... дэлмэреэ улам шанга... уялгатай. Профсоюзай... лэй бии байгаа соёл... лэй эмхи зургаан... спортивна болон ам... эмхинүүдые гүйсэд ... жэ, ажалшадай амар... гые удхатайгаар эх... шухала.

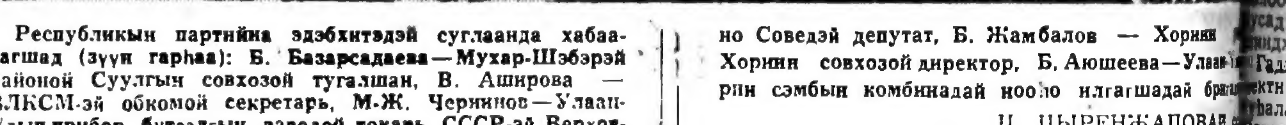
Ленинскэ комсомол... ябуулгые КПСС-эй ... үндэрөөр сэгнээ. ... эрдэм һургуулитай ... зарим залуу хүнүүд... ческэ талаараа бол... гүй, шудалһан мэрг... шье һаа, ажалдаа ... салгагүйгөөр хандаг... нууд бии гэжэ тэмдэг...

Иимэ баримтануу... шье хүдэлмэридэ ... Энэ хадаа комс... обкомой. партийна ... зацинуудай анхарал... таблагүй байһанай ... лоно гэжэ элирхэй...

КПСС-эй горкомууд... комууд. партийна ... ганизацинууд комсомол... болон залуушуулые ... зан заншалай, үзэл ... лай-политическэ ... ябуулдаг хүмүүжүүл... хүдэлмэриие шангадха... гатай. Энэ хүдэлмэри... сомолшуудай бодото... хэрэгтэй, тэдэнэй үзэ... риин ажабайдал... холбоотойгоор ябуул... хала.

— Коммунис бай... тын шэнэ шатада ма... ной дабшан ороһые КП... XXVI съездын шиид... нууд тодорхойлно. Тэд... хэбэринүүд дэлхэйн ... тын бүхы ябасада зо... лөө үзүүлхэ байһаниин... жаггүй.

— Съездын табиһ... рилгонууд асари ех... хараатай, урма зор... руулмаар. Манай ... ной партийна орг... республикын бүхы ... съездын шиидхэбэр... һайшааха зуураа, ... зорилгонуудые бэел... тула улам эршэтэй... тэрүүгээр ажаллаха ... наа гүн зүрх... гоно. Ушар тиимэһээ... приятинуудай, колхоз... совхозуудай, албан ... дай, эмхи зургаануу... лективүүд суглаан ... тингнүүд дээрээ шэн... гуудые абана, ... бүхы хүдэлмэриин ... шанарые саашадаа ... лүүлхэ арга болом... элирхэйлнэ. Иигэжэ ... эй XXVI съездын ... ринүүдые, съездын ... һан коммунис байгуу... шэнэ, асари ехэ ... амжалтатайгаар дүү... лай республикын ... хые, соёлые саашад... жөөхэ найдамтай ... ри байгуулна ... жэ нүхэр Модогоев ... лэйнгээ эсэстэ мэдүү...

Республикын партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад (зүүн гарһаа): Б. Базарсадаева—Мухар-Шэбэрэй районой Суулгын совхозой тугалшан, В. Аширова — ВЛКСМ-эй обкомой секретарь, М.-Ж. Чернинов—Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой токарь, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Б. Жамбалов — Хориин Хориин совхозой директор, Б. Аюшеева—Улаан-... рин сэмбын комбинадай ноохо илгагшадай бригад...

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

…ЭЕЛҮҮЛГЭДЭ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

ЭЛИДХЭЛ ТУХАЙ ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

…алэй һүүлээр КПСС-…лаан-Үдын горкомой нэ…н секретарь, партиин …I съездын делегат А. М. … үгэ абаба.

Партиин съездэдэ таби… КПСС-эй ЦК-гай тоосоо…ыхэл халаа айхабтар теоретическэ ба бодото …адалай удха шанартай. …ын дотор саашадаа бэе…лдэхэ зорилгонууд ба …ие хэжэ дүүргэхэ арга …уд тодорхойлогдоһон бай… — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэм…

…эн жэлнүүдтэ городоо, …ой экономико ба соё… хүгжөөхэ, городой хүн …н һуудал байдал һайжа…ын тула ехэшье, харюу…тайшье зорилгонуудые …хэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн… үйлэдбэриин ашаг үрэ, … бүтээсэ дээшэлүүлхэ, …-техникын хүгжэлтые …эридөө хэрэглэхэ, хү…эриин шанар һайжа…, бүхы юумэеэ алма…рибалха шухала боло…

…бадахи табан жэлэй тур…гэгдэлдэ ороһон пред…нуудай тоое үсөөрүүл…эрэтэ анхарал табиг…е һаа, тиимэ биратай …алта туйлагдаагүй. Хэр…980 оной дүнгөөр гээг… ороһон 4 предприяти …байбал, харин энэ жэ…рүүшын кварталда тэ…н тоо 11 болохоор хү…

…байрын, коммунально…уудалай болон социаль…лой барилганудай хэм…ехэ болгохо гээшэ би…ий эгээн шухала зорил…боно. 11-дэхи табан жэл…родой, илангаяа горо…бэй шадархи барилгада …үбилалта хэгдэхэ зэр… Эндэ 135-дахи шэнэ …9 дабхар томо па… гэрнүүд баригдажа за… юм. Тиимэ гэрнүүдэй …т зохёогдонхой, тэрэ… бэлүүлхэл хэрэгтэй.

…лга-хабсаралгын худэл… хэмжээе дээшэлүүл… тула барилгын үйлэд… бааза бэхижүүлхэ… Арбадахи табан жэл…э талаар биратай юу…гдээгүй, түмэр-бетон …лүүдэй үйлэдбэриин …, модо дархалалга, … болон барилгын бу…родукци үйлэдбэрилгэ … ороһон байна. Арбан … табан жэлдэ эдэ ду…уд усадхагдаха ушар…

… үедэ «Главбурят…» гэдэг барилгын шэнэ … байгуулагданхай. Энэ… барилгын хэмжээе дээ…, шэнэ барилгануу… сар соонь ашаглалгада …, шанарыень һайжа… талаар эрид хэмжээ … зэргэтэй.

…тэй хамта, барилгаша…бсаргагшадай коллек…ые бэхижүүлхэ, тэ… ажалай болон ажа…ай зохид эрхэ байдал …, нэгэ газартаа торожо …эһэнь туһалха байна. …алаа партиин горком … районнуудай, город… болон районсоведүүдэй …омуудай, барилгануу… партийна, профсоюзна …изацинуудай шухала … мүн.

… бусад республика… тоодо Буряадай … экономико ба соёлые … хэмжээнүүдэй аб… байһан тухай КПСС-… тоосоото элидхэл … тэмдэглэгдэнхэй. Энэ … ехэ хүндэтэй байха … экономико болон со… хүгжэлтэ туйлаха … харюусалгыемнай дээ…

… онцо республикамнай …ялэнгэз ойе тэмдэглэ…. Партиингаа съез… шиидхэбэрие бэелүүл… тэмсэхэ зуураа, он… республикынгаа энэ …лдэхэ болонобди. Го… ажалшад ойрын хоёр … туршада аэропортоёо … дүүргэхэ, шэнэ … ашаглалгада …, 12 дабхартай гости…рижа дүүргэхэ, городоо … туһалтэй болгохо, … шухала зорилгонуудые … зэргэтэй.

… городой ажалша кол…ууд худөөдэ шефскэ …ажа хүргэхэ уялтатай. … коллективүүд худөө… гэр байра бариха даал…тай. Теэд энэ хүдэл… эхилээдүй байгаашад … бии. Мүн хабарай та… үедэ туһалха боло…

…КПСС-эй XXVI съездын …бэрие амжалтатай… бэелүүлхын тула пар… хүтэлбэриин онол ар…дые наринжуулан һай…лха ёһотойбди. Илан… партийна эхин органи…уудай, партийна бүлэ… ажал ябуулгые һай…лха хэрэгтэ онсо ан… хандуулагдаха байна. …бэрилхы кадрнуудые …, хүмүүжүүлхэ, тэдэ… харюусалга дээшэлүүл… съездын шиидхэ…үүдээр табигданхай.

…ань КПСС-эй Захаа… райкомой нэгэдэхи сек… С. С. Бадмаев үгэ …эдэ, районой бүхы … партиингаа га… болон дотоодын … халуунаар дэмжэ… съездын табиһан зо…дые шиидхэхэ хэ… бүхы хүсэеэ элсүүлхэ … мэдүүлнэ гэбэ. Пар… XXVI съездын матери… олонниитэдэ ойл… хүсэлтэйгөөр ажалша

коллективүүдтэ 120 пропагандист эльгээгдээ, партийна эхин организацинуудай олон тоото агитаторнууд, политинформаторнууд энэ хэрэгтэ хабаадуулагданхай, Политическэ болон экономическэ һуралсалда хабаадагшад съездын материалнуудые шудалжа захалаа.

КПСС-эй XXV съездһээ хойшонхи үедэ совхозуудай дунда шатын хүтэлбэридэ 30 гаран мэргэжэлтэд хүдэлхөөр эльгээгдээ. Эдэ бүгэдэ үйлэдбэриин коллективүүдэй ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээл дээшэлүүлгэдэ һайнаар нүлөөлһэн байха юм. Олонхи коллективүүд табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлһэн байна.

Арад зоной һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ партии, правительствын анхарал табижа байһанай ашаар ажалшадай ажана байдал нилээд дээшэлээ. Энэ үедэ 37 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй гэр байра, 650 үхибүүнэй байха сад-ясли ашаглалгада оруулагдаа юм. Дунда һургуулиин 2 байшан, 100 хүнэй амарха профилактори, Закаменскда гостиница, фельдшерскэ типовой 4 пункт, ажапуудалай хэрэглэмжэ хантаха 6 пункт бодхоогдоһон байна. Мүн холын малшадта гэр байра баригдаа.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 10 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Совхозуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлэгдээ.

1800 эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха хоёр ехэ байра Нуртада баригдаа, үрэмдэмэл 22 худаг малтагдаа, 17 мянган тонно силос дараха байра бүтээгдээ. Ажахынууд хоорондын агрохимическэ комплекс баригдаха байна.

Тингэбэшье хүдөө ажалдамнай дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд олон ушарна. Энэ ушарһаа һүүлэй хоёр жэлэй туршада мяха, һү болон нооһо үйлэдбэрилгэ бага боложо, табан жэлэй түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдээгүй үлөө. Энэмнай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай эмхидхэхы хүдэлмэриин дутагдалнуудһаа болоо гээшэ. Мүнөө үедэ эдэ дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүд абтажа байна.

Партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, шэнэ табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлхэ талаар социалис мүрысөөн хүсэ ехэтэйгээр дэлгэржэ байна. Ажалша коллективүүд урид абаһан уялгануудаа шэнэлнэ, дээшэлүүлнэ.

Малай үбэлжэлгэ урда жэлэйхиһээ һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Адууһа малай үхэл гарза үсөөрөө. Фермэнүүдтэ һү һаали нилээд дээшэлжэ, гүрэндэ һү худалдаха кварталай түсэбые мартын 20-до дүүргэхэ арга олгоо. Эхэ малай һубаиралгатай тэмсэжэ, зарим тэды хубилалта туйлагдаа.

Малаа тэжээлээр хангаха хэрэгтэ районой партийна организаци саг үргэлжын анхарал табиха байна. Тэжээлэй шанар һайжаруулха олон хэмжээнүүд хараалагданхай. 18 мянган тонно сенаж, силос дараха, ажахы бүхэндэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха байранууд баригдаха, тэжээл үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын предприяти эмхидхэгдэжэ, Баяндолой, Дархитын болон бусад нютагуудай 2 мянган гектар газар дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэжэ, намаг хатаагдажа, ашаглагдаха байна. Мүн гэр байра барилга саашадаа үргэнөөр ябуулагдаха юм.

Арбадахи табан жэлэй туршада жэлдээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 5 мянгаад килограмм һү һааһан тухайгаа, КПСС-эй XXVI съездэдэ хабаадажа, наһан соогоо мартаашагүй ехэ юумэ үзэһэнөө «Байкал учхозой һаалишан Л. Н. Седых суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө.

Ажахынгаа амжалтануудта манай фермын малшадай оруулһан хубита ехэ. Мүнөөшье би үдэртөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 13 килограмм һү һаанаб. Ажахымнай хүтэлбэрилэгшэд малшадтаа анхаралаа сэхээр табидаг. Фермэдээ түлеэһэгүйгөөр эдеэлдэгби. Гэртэмнай түлеэ хахад сэнгээрнь үгэдэг. Гэр газаахи малдаа үбһэ тэжээл, тарян талханай зүйл абахадамнай туһалдаг. Советскэ райпогой хүдэлмэрилэгшэд манай эрилтэнүүдые хангаха гэжэ оролдодог, фермэдэмнай автолавка ходо ерэжэ байдаг. Хүдэлмэришэдэй һуудал байдал һайжарна, табан жэлэй туршада 70 гэр баригдаа.

Ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаан дэмжэнэ, тэрэниие бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Малай үүлтэр һайжаруулха, һайн гүнжадые бэлдэхэ хэрэгтэй. Малаа тэжээлээр хангаха хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Тарялангай, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

— Съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ ороһон олонхи коллективүүд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа, — гэжэ КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев үгэеэ захалаа. — Хүртэйн леспромхозой коллектив продукци худалдаха хоёр һарынгаа түсэб съездын нээлгэдэ үдэртэ дүүргээ. Районой малшад оролдосотойгоор хүдэлнэ. Эдэнэр гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэб болзорһоо урид дүүргээ. Гүрэндэ тушаагдаһан малай 70 гаран процентнь тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ һү худалдаха кварталай түсэб болзорһоо урид дүүргээ, түсэбһөө үлүү 500 центнер һү худалдаха байна.

Районой совхозуудай, «Сельхозтехника» болон «Сельхозхими» нэгэдэлнүүдэй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ техникэеэ саг соонь, һайн шанартайгаар бэлдэхэ гэһэн үүсхэл республика дотороо гаргаа һэн. Мүнөө эдэнэр абаһан уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ баяртайгаар мэдээсэнэбди. Шэнэ жэл гаратар хүрьһэ элдүүрилхэ машинанууд бүхэдөө бэлэн болгогдоо байгаа. КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үедэ ороһоной 146 комбайн заһагдажа дүүргэгдээд байһан юм. Мартын 15 хүрэтэр тракторнуудай заһабарилга дүүргэхэ гэһэн үгэдөө хүрөөди. Мүнөө үлөөшэ 27 трактор Тароагатайда заһабарилагдана. Ингэжэ сэлэнгынхидэн дүй дүршэл хэрэглэжэ, манай «Первомайскин», «50 лет Октября», Худанай, Чисаанын совхозуудай комбайннуудые үбэлдөө заһажа болохо, заһабарилха хэрэгтэй гэжэ мэдэрээ. Зүгөөр механизаторнуудаа үйлэдбэриин болон ажаһуудалай зохид арга олгохо шухала байба. Энэ талаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд ябала оролдоо.

Районой малшад энэ жэлдэ 5 мянга гаран тугал томо болгохо хүсэлтэй. Энэмнай урда жэлэйхиһээ 1300-гаар олон болоно. Нёдондо гарзалуулһан малайнгаа тоо толгойе ойрын хоёр жэлэй туршада хүсэлдүүлжэ, 11-дэхи табан жэлэй туршада тараха байнабди. Тиимэһээ энэ жэлэйнгөө үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар түгэсхэхэ гэжэ оролдонобди.

Мүнөө үедэ КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые арад зондо ойлгуулха хүдэлмэридэ 216 агитатор, 118 политинформатор, 193 лектор, 101 элидхэлшэ хабаадана. Эдэ материалнууд полит-һургуулинуудта, экономическэ гэгээрэлэй семинарүүдтэ һургуулинуудта шудалагдажа байна.

Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл, комсомолшуул эдэ үдэрнүүдтэ партиин зэргэдэ орохо мэдүүлгэнүүдые оарина. Бүхэдөө энэ жэлэй эхинһээ 46 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Эдэнэр гол түлэб хонишод, һаалишад, модо бэлдэгшэд байха юм.

Тингэбэшье манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон ушарна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Худанай, «50 лет Октября», Хэжэнгын совхозуудта тугалнууд, хонид гарзалуулагдаа. Энэ малай һубайрха ушар усадхагданагүй.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Баяртуев Хэжэнгэ голой заһааржа ой модоной хаира гамгүй отолгодожо байһаниие буруушаажа хэлээ. Имагтал энээнһээ болоно, Хэжэнгэ голой уһан бага болошоо. Хэрбээ дүшеэд онд энэ голоор секундэ соо 20 кубометр уһан урдадаг байбал, мүнөө тэрэ 1 кубометрэ орошоо. Хэрбээ саашадаа иимэ ябадалые болюулаагүй һаа, Хэжэнгэ гол шэргэн хаташаха байна гэбэ. Энэ талаар КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Совѣдтэ хоер удаа хандаабди. Тэдэ ямаршье хэмжээн абтанагүй.

— 1975 ондо эмхидхэгдэһэн барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин хүдэлмэришэдэй коллектив Байгал-Амарай түмэр зам дээрэ тоннельнүүдые бариха арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлээ, — гэжэ «БАМтоннельстрой» управлениин начальник В. А. Бессолов үгэеэ эхилбэ. — Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо тоннельнэ найман отряд, хоёр томо автобаза, оньһожоруулгын управлени, үйлэдбэрилгын- технологическэ комплектациин управлени, гэр байрын-коммунальна контоно гэхэ мэтэһээ бүридэһэн томо коллектив эмхидхэгдэһэн байна.

Энэ хугасаа соо Бага БАМ дээрэ 1,3 километр утатай Нагорный тоннель ашаглалгада үгтөө. Тиин БАМ-ай Буряадай участок дээрэ тоннельнүүдые бариха хүдэлмэри дүүрэн хүсөөрөө эршэдэһэн байна. 15 мянган хүнэй ажаһууха, гүйсэд болбосон хүсэлтэй болгогдоһон табан томо посёлок бодхоогдоо. Байгалай, Мысовойн, Хойто-Муяын тоннельнүүдэй барилгын талмай нээгдээ. Арбадахи табан жэлэй үедэ 10018,9 метр гол тоннель, 8758 метр транспортно-дренажна штольни малтагдажа, 5766 метр тоннель бетоноор бүхэлэгдэһэн гэхэ гү, али 120 мянга гаран кубометр бетон шудхагдаһан байна.

Арбадахи табан жэл манай хүдэлмэришэдэй ажалай баатаршалгын эдэбхи бадарһан үе болоо. Гүрэнэй түсэб ба социалис уялганууда болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдон, манай Л. И. Базалий, В. Ф. Смирнов гэгшэдэй толгойлдог бригаданууд транспортно-дренажна штольни малтаха түсэбөө болзорһоонь жэлээр урилдан дүүргэһэн байна. Ю. Д. Бардаченкын хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрэгшэ октябрь һара соо Байгалан тоннель малталгада 138 метр гаталаа һэн. Энэ орон соомнай эгээл ехэ үрэ дүн болоно. Табан жэлэй ажалай дүнгүүдээр манай управлениин олон хүдэлмэришэд гүрэн түрынгөө шагналнуудта хүртөө һэн. Тэрэ тоодо проходчигуудай комплексно бригадын бригадир Валентин Романович Толстоухов Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

«БАМтоннельстрой» управлениин бүхы коллективүүд арбадахи табан жэлэй һүүлшын жэл — 1980 ондо иланғаяа эршэтэйгээр хүдэлжэ гарһан байна. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүтээхэ хүдэлмэриин түсэб хадаа 1980 оной-хиһоо 20 процентээр дээгүүр юм. Бүхыдөө 58 миллион түхэриг барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. 1981 ондо Байгалан тоннельдэ бетоноор 3 мянган метр бүхэлэлгын, мүн нилээд ехэ электро-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ байнабди. Тоннелиин хадые түмэр зам табилгада бэлдэхэ зорилго урдамнай табигданхай. Байгалай тоннель малталгада олоһон дүй дүршэлнүүдээ үндэһөөр хэрэглэжэ хэрэглэжэ, урда табиһан зорилгоо дүүргэхэдэ гэжэ манай хүдэлмэришэд этигүүлнэ.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь Н. Ж. Бурцева үгэ үгтэбэ.

Манай локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд бүхы совет арадтаа адляар түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ съездын материалнуудые халуунаар угтаа, шудалан үзэжэ байнхай гэжэ тэрэ үгэеэ эхилбэ.

Совет арадай материальна ба соёл-культурын байдалые саг үргэлжэ үргэдхэн һайжаруулхын түлөө партиингаа оролдожо байһые ойлгон, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив 1981 оной-нгоо гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэһэн нэгэ һанал эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Заводой коллектив КПСС-эй XXVI съездые угтуулан абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн һэн. Съездын урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй долгин соогуур коллектив дотор элдэб үнэтэ үүсхэлнүүд гаран байна. Тингэжэ, жэшээнь, механическа цехэй фрезеровщик, Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер Д. Г. Степанов арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарине 3,5 жэл соо гэхэ гү, али заводойнгоо баригдажа эхилһээр 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дүүргэхэб гэһэн уялга абажа, нүхэдөө мүрысөөндэ уриһан байна. Вагон-хабсаралгын цехэй Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ажалай Алдар Соёлын III шатын орденой кавалер В. А. Поповой ударидаг слесарьнуудай бригадаа табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаа бэлэн. Кузнечно цехэй Ж. Р. Бадмаевай толгойлдог дархашуулай бригада таван жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ дүрбэн жэл соо дүүргэхөөр шиидхэнхэй. Тинхэдэ локомотив-хабсаралгын цехэй слесарьнуудай бригада (бригадирынь В. А. Агафонов) табан жэлэй туршада гансал эрхим шанартай продукци бүтээхэ гэһэн үүсхэл гаргаа һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ коллективэй урда үнгэрэгшэ табан жэлэйнхиһээ жэшээгүй ехэ, үндэр зорилгонууд табигдана.

«1981—1985 онуудта түмэр замай транспортын хүдэлмэриие һайжаруулха ба комплексно гуримаар хүгжөөхэ эхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ёһоор заводые саашадаа урдынхиһаа хоёр дахин ехэ продукци бүтээн гаргадаг болохоор нэльбэн шэнэлхэ зорилго табигдана. Энэ хүдэлмэри мүнөө эхилэнхэй. Заводто барилгын управлени, капитальна барилгын таһаг эмхидхэгдэнхэй. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа, нэн түрүүн ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдаһан комплекснуудай барилгын талмай сүлөөлэгдэжэ байнхай.

Заводоо нэльбэн шэнэлхэ талаар горитой ехэ хүдэлмэриин бүтээгдэхэ байһые хараадаа абажа, партийна организаци энэ хэрэгые өөрынгөө гол зорилго гэжэ тоолоно.

Саашадаа нүхэр Н. Ж. Бурцев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй онсо тоггоһон бодолнуудһаа уламжалан, мүнөө үеын хүдэлмэришэн хүнэй түхэл шэнжэ тухай, коллектив дотор ябуулагдадаг коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай, мүн энэ талаар заводой партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай урда табигдаһан зорилгонууд тухай тоггон хөөрэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой нэгэдэхи секретарь А. С. Аржанович үгэ абаба.

Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо Сэлэнгын районой экономико эрид дээшэлһэн байна. Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн, Холбооложоной нүүрһэнэй уурхай ашаглалгада үгтөө. Энэ хадаа манай райондо эгээл томо түлишын-энергетическэ комплекс болоно. Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй барилгада 250 миллион шахуу түхэригэй капитальна һомололто хэгдэһэн байна. Тэсд проект зохёолтын ба барилгын зарим тэды алдуутанаар ябуулагдаһанай гэмээр энэ ехэ капитальна һомололто гүйсэд ашаг үрээ үгөөгүй гэжэ тэмдэглэмээр. 1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор Гусиноозёрско ГРЭС-эй 1 миллион 200 мянган киловатт-час электрын эшэ үгэхэ хүсэтэй хоёрдохи ээлжээнэй барилга дүүргэгдэхээр хараалагдана. Энэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай шиидхэхэ гол зорилгонуудай нэгэн болохо юм.

Хэншэһые мэдэхээр, ГРЭС-эй жэгдэ һайнаар хүдэлхэ арга боломжынь Холбооложоной нүүрһэнэй уурхайн хүдэлмэриһөө сэхэ дулдыдаха байна. Энэ уурхаин саашанхи арга боломжые элирүүлхын геологическа шэнжэлгэнүүдэй ба проектнэ хүдэлмэриин дүнгүүдээр хараалагдаа, уурхаин проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ үшөө 20 миллион шахуу түхэриг мүнгэ зөөри помолхо, элдэб инженерно түхеэрэлгэнүүдтэй шэнэ түмэр харгы барихаа, 25 шэнэ тепловоз, 30 гаран БелАЗ-ууд, экскаваторнууд ба бусад техника абаха хэрэгтэй болоно. Тинхэдэ энэ предприятиин хүдэлмэрилдэе тооё олошоруулха, энээнһээ уламжалан, үшөө 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр-байра бариха хэрэг гарана.

Гадна Гусиноозёрскдо шэнэ завод баригдажа эхилэнхэй. Тэрэ, түсэбэй ёһоор, 1985 ондо түрүүшынгээ продукци үгэхэ юм. Эндэшье гэр байра болон социально-ажаһуудалай барилганууд хэгдэхэ болоно бшуу.

Районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мүн ехэ зорилгонууд табигдана. Үнгэрэгшэ үеэлэй, мүнөө жэлэй түрүүшын һаранууудай ажалай дүнгүүдээр харахада, урдаа табигдаһан зорилгоо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр манай хүдөөгэй ажалшад зоригжонхой гэжэ тэмдэглэмээр. Малай түл абалтада яһала һайн ибажа байна. Гэбэшье абаһан түл түрэсээ гарзагүйгөөр түлжүүлхэ эгээл харюусалгатай үе оронхой гэжэ манай малшад ойлгоно, — гэжэ нүхэр А. С. Аржанович тэмдэглээд, районойнгоо коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай онол гуулижалин хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Удаань КПСС-эй обкомой гэшүүн, «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор В. Р. Ворожейкин үгэ хэлэбэ.

Түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые оролдон, нэгэдэлэй предприятинуудай коллективүүд продукци худалдаха түсэбөө сүм дүүргэһэн байна. Арбадахи табан жэлэйнхитэй жэшээлэн харахада, товарна үйлэдбэриин хэмжээн 20,5 процентээр дээшэлһэн байна. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргалга 38 процентээр, тэрэ тоодо мебель бүтээлгэ 25 процентээр ургаа, — гэжэ нүхэр В. Р. Ворожейкин мэдээсэбэ. — Табан жэл соо Онохойн модоной комбинадта модоной хибэдэһэр хабтагай бүтээлгэ 2,5 дахин ургаа. Нэгэдэлэй предприятинууд технологическа зомгоол гаргалгаа 4 дахин дээшэлүүлһэн гурбанайнь нэгэ хуби модо болбосоруулгын предприятинуудай гаргаһан хандаһанһаа хэгдэһэн байха юм.

Модо бэлдэхэн зөөхэ ба товарна продукци худалдаха талаар арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабарине Баргажанай, Хурбын, Хорнин, Итанцын, Байгалай, Хандагатайн леспромхозуудай коллективүүд үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүн тиихэдэ Сэлэнгын модоной баазын, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай, Улаан-Үдын ой модоной ажахын коллективүүд яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Съездые угтуулһан социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, ой модоной 30 пункт болон цехүүд, 46 мастерска участок, 182 бригада, модо зөөдэг машинануудай 168 экипаж гэхэ гү, али бүхыдөө 4425 хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб болон уялганууд болзорһоонь урид нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн байна.

Энэ амжалта хадаа нэгэдэлэй предприятинуудта ябуулагдадаг шэнэ техника, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриин, үйлэдбэриин процессүүдые оньһожоруулха ба автоматизацилха талаар гаргагдадаг ехэ оролдолгын ашаар туйлагдаа гэээл алдуу гүи.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ нэгэдэлэй предприятинуудта бригадна подрядаар хүдэлхэ гуримые нарижуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө энэ гурим хадаа нэгэдэлэй бүхы предприятинуудай ажалай амжалтын гол үндэһэн болонхой. Энэ гурим хэрэглэжэ ажаллаһанай ашаар олохон коллективүүд хүдэлмэриин үндэр бүтээсэ туйлаһан байна. Тингэжэ, жэшээнь, Байгалай модоной баазын Ю. Р. Третьяковой ударидадаг томодхомол бригада 1980 ондо 208 мянган кубометр модо таллаһан байна. Энэ хадаа тус һалбарида туйлаһан дүнгүүдэй эгээл үндэрынь болоно гээшэ. КПСС-эй XXVI съездые угтуулан абаһан социалис уялга доторoo тус бригада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 1 миллион кубометр модо таллахаби гэжэ үгэеэ үгэһэн байна.

Хурамхаанай леспромхозой Василий Петрович Парамоновой бригада наймадахи, юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдтэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлан ажаллаһан юм. Тинхэдэ арбадахи табан жэлые тус бригада гурбан жэл соо дүүргэһэн байна. Ажамалта түгэс ажалайнгаа түлөө бригадир В. П. Парамонов Социалис Ажалай Герой гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Иимэ ажалаи түрүүшүүлые үшөө олоор нэрлэмээр гээд, нүхэр В. Р. Ворожейкин нэгэдэлэйнгээ коллективүүдэй урда арбан нэгэдэхи табан жэлдэ табигдаһан асари ехэ зорилгонууд тухай, тэрэниие дүүргэхын түлөө эрмэлзэһэн модоодойнгоо оролдосото ажал тухай тоггон хөөрэбэ.

— КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүдээр урмашан зориглоһон районой коммунистнууд, бүхы ажалшад олон совет арадуудтай нэгэн хамта ажалаи олон политическэ үзэгдөөгүй ехэ дээжэлтэй эрмэлзэлые оршон ойдалда эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлжэ байна. Мүнгэдэ дээрэ, партийна олон хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ съездын материалнууд, түрүүн түрүүндэ мүнөө үе саган гайхамшаг документ болохо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн тоосооото элидхэл үргэнөөр зүбшэн хэлэгдэжэ байна, — гэжэ КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Антакшинова суглаан дээрэ хэлэһэн үгэеэ эхилбэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада районой урагшаа горитой дабшаа. Районой промышленностиин энэ хугасаада 3 миллиард 100 миллион түхэригэй продукци бүтээгдээ. Энэ юһэдэхи табан жэлэйнхиһээ 460 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Үйлэдбэриин гол фонднууд 61 процент ургаа. Районой барилгашад капитальна һомололгодо зорюулһан 180 миллион түхэриг ашаглаа,— гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, энэ үедэ ашаглалгада тушаагдаһан томо объектнүүдые нэрлэн харуулаа.

Районой партийна организаци хадаа арадай ажахын али бүхы һалбаринуудые партийна талаар хүтэлбэрилдэг онол шадабари, арга методоо нарижуулан һайжаруулхын, партийна организацинуудай дайшалхы шадабарие дээшэлүүлхын, хүтэлбэрилхы ажахын кадрнуудай харюусалга шангадхахын тула саг үргэлжэ оролдожо байһан юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Тингэжэ үйлэдбэри эмхидхэхэ, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ ээлиг шадабаритай хүтэлбэрилхы олон кадрнууд урган гараа. Бүри орёо, шэнэ зорилгонуудые шиидхэхэ һаин үндэһэн һуури баһуулагдаа гээшэ. Энээнэй нэгэ тодо баримта хадаа КПСС-эй XXVI съездын хүдэлэлдэ абаһан дээшэлүүлэнгэдэһэн социалис уялгын амжалтатайгаар дүүргэгдэһэн ушар болоно. Районой промышленностиин миллион үлүү түхэригэй продукци худалдаа. Барилгын эмхинүүдай хүдэлмэри урагшатай гаар ябана.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Антакшинова кварталай хубаарилтайгаар байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ дутагдалнууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа тоггоо. Районой баруун урдахи зүгтэ барилга хэхэ түсэблэлгын хүдэлмэри аали нобшоор хэгдэнэ. Энэ шэнэ табан жэлдэ тэндэ барилга хэжэ эхилхэ ёһотойбди. Тэсд энээн тушаа горгүйсэдком, тэрэнэй ҮКС һанаата болонгүй бшуу.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ «Востоксибуголь» нэгэдэлэй генеральна директор В. З. Беседин үгэ хэлээ. Нэгэдэлэй мэдэлдэ ородог коллективүүдэй арбадахи табан жэлэй туршада туйлаһан амжалта тухай тоггохотоё хамта, жэл соо 3 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтажа абаха хүсэтэй Холбооложоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн ашаглалгада тушаагдаһые тэмдэглээ. Арбадахи табан жэлэй һүүлшын хоёр жэлэй туршада «Гусиноозёрская» шахта шулуу нүүрһэ малтаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй байжа, гүрэндөө 86 мянган тонно түлишэ үрэтэй гараа. Тус шахтада оньһожоруулагдамал шэнэ лаванууудые ашаглалгада оруулха даабари болзор соогоо ходо дүүргэгдэнэгүй.

Буряадай АССР-эй промышленностиин шулуу нүүрһэ абадаг һалбариин дутагдалнууд болон шиидхэзорэо ожоно ядадаг томо томо асуудалнууд тушаа, энэ һалбариин саашанхи хүгжэлтын гол шэглэл тушаа үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгы тоггоо. Гусиноозёрскын ГРЭС-эй хүсэн улам нэмэхэ, шэнэ ТЭЦ-нүүд Улаан-Үдэдэ баригдаха болоһон ушар шулуу нүүрһэ малтан абалтые улам ехэ болгохо эрилтэ табина. Тиимэһээ Түгнын шулуу нүүрһэнэй баялиг хэбтэшые ашаглаха асуудал ойрын сагта шиидхэхэ аргагүй шухала болоһые олон баримтануудаар үгэ хэлэгшэ элирхэйлээ.

КПСС-эй XXVI съездын делегат, Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхозой директор Д. Ц. Цыденжапов трибунада гарана.

Гурба дахин орденоо хүртэһэн Буряадай АССР-эй КПСС-эй XXVI съездэдэ түлөөлэгдэжэ, энэ дээдын хуралдаанда бэеэрээ хабаадаха гэжэ һамга ехэ зол хуби, ехэ этигэл найдабари үзүүлһэн хэрэг болоно, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Партиин XXVI съездын һүүлээр Москвадаа оусаһан дары съездын хүдэлмэри тухай, наһан соогоо мартагдашагүй харааһан, үзэһэн, дууллаһан юумэнүүд тухайгаа нютагайнгаа ажалшадта, үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулагдэ эдэхитэдтэ, тэрэшэлэн Бага-Куналейн 5-дахи СПТУ-гай һурагшадта хөөрөө. Иимэ уулзалгада ехэ эарагүй олоороо ерэжэ, КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэри тухай дуулан мэдэжэ абаха ехэ дуратай байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Партиин XXVI съезд хадаа малай тэжээл элбэгээр үйлэдбэрилхэ болохо асуудалда угаа ехэ анхарал хандуулан байна. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ энэшье хоишолуулаагүй болохогүй. Мал ажалай гол шухала һалбари гэжэ сонсохогдоо байнхада, тэжээл бэлдэхэлгын хүдэлмэрине бидэ бүри мүнөөнһөө, хабарһаа эхилхэ ёһотойбди.

Тэрэшэлэн шэнэ табан жэлэй туршада мяха абалтые орон доторoo 3 миллион гаран тонноор ехэ болгожо, жэл соо эотадаг мяханай хэмжээе 1985 ондо 18 миллион тонноо хүргэхэ зорилго нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн тоосооото элидхэл соо тодорхойлогдоо. Тинхэтэй хамта залуу мал промышленна үндэһэ һуури дээрэ таргалуулха, үхэрэй мяха абалтые ехэ болгохо арга боломжонуудые хэрэглэхэ гэжэ заагдана.

— Элидхэл соо хэлэгдэһэн эдэ үгэнүүд манай ажахын коллективтэ сэхэ хабаатай гээшэ. Юуб гэхэдэ, манай совхоздо промышленна үндэһэн һуури дээрэ тугал, бурууунуудые түлжүүлхэ, шахамаха ажахынууд хоорондын нэгэдэл байгуулагданхай. Тиимэһээ малаи продукци абаха, гүрэндэ тушааха түсэб болон уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула түбхын үндэһэн малаа тэжээлээр хангаха, бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха шухала болоно бшуу, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Энээнтэй дашарамдуулан, энэ зорилго шиидхэхын тула ажахы дотор ямар хэмжээнүүдэй абтажа, ямар алхамуудай хэгдэжэ байһан тухай нүхэр Цыденжапов суглаанда хабаадагшадта дэлгэрэнгээр хөөрэжэ үгөө. Малай тэжээл үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхын тула таряланагай хубаарилтые эндэ хубилгаһан байна. Бүхы таряланагай 58,5 процентдэ мүнөө малай тэжээлэй ургамалнуудые таридаг болонхой 1981 ондо 2034 тонно үбһэ хурааха, 2017 тонно сенаж, 5311 тонно силос дарахаар, 288 центнер ногооной витамин балитай гурил татахаар, 450 тонно орооһо тараанай зүйлнүүдые абахаар хараална.

Сабшалан, тарялангай үрэжэл һайжаруулхын тула мүнөө ажахыда ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. 2500 гектарта саһан тогтоогдоо, тошон халяагдажа, 95 мянган кубометр мүльһэн хүргэгдөө, уһалууриин бүхы системэ заһагданхай, сэбэрлэгдэнхэй. Энэ жэлэй ургасада зорюулан, 10.500 тонно шэбхэ, 270 тонно минеральна үтэгжүүлгэ уһалагдадаг газар дээрэ гаргагдаха байна. Тэрэшэлэн газарай хүрьһэ һайжаруулха бусад олон хүдэлмэри хэгдэнэ, хэгдэхэшье.

Совхозой луговодуудтай ябуулдаг хүдэлмэри тухай тогтоо. Тэдэнэй дунда эмхидхэгдэдэг социалис мүрысөөнэй гурим, ажалай түлөөһэн мүнөө гүйсэд тодорхойлогдонхой. Ажалай түлөөһэн имагтал ажалай эсэсэй дүнгөөр үгтэхэ байна. Иимэ гуримтай түлөөһэн хадаа луговодуудай харюусалга дээшэлүүлнэ, эрилтынь ехэ болгоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Цыденжапов совхозойнгоо коллективэй мүнөө үедэхи ажал хэрэг тухай, ажалшадай эдэбхи эрмэлзэлэй улам бадаржа байһан тухай суглаанда элидхээ. Партиин XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай ябуулжа байһан эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри тухай тогтолон байна.

Областной болон Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанда уригдаһан Зүүн Сибириин түмэр замай управлениин начальник Ж. О. Цынцадзе үгэ хэлээ. Зүүн Сибириин түмэр зам дээрэ үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй туршада хэгдэһэн ехэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай, шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ хараалагдаһан ехэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр тэрэ тогтолон байна.

Тинхэтээ хамта түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дундануудые заан, саашадаа тэдэниие яажа усадхаха замые элирхэйлэн харуулһан байна.

Улаан-Үдын городой 22-дохи дунда һургуулиин директор Н. Н. Дубатовко үгэ абана.

— Республикын арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые угаа ехэ омогорхолтойгоор угтаа, халуунаар һайшаагаа. Юрэнхы эрдэмэй һуралсалые саашадань хүгжөөхэ, наринжуулха, ургажа ябаа эдир үетэниие пургаха, хүмүүжүүлхэ, ажабайдалтай холбоо үргэдхэхэ, һурагшадые ажалда бэлдэхэ тушаа хэлэгдэһэн үгэнүүд манай анхарал илангаяа татаһан байна, — гэжэ тэмдэглээ.

Республикын багшанарай коллективүүдэй ажал хэрэг тухай тогтолоһоойнгоо удаа үгэ хэлэгшэ гол анхаралаа үхибүүдые ниитын аша туһатай ажал хүдэлмэридэ дадхан һургаха асуудалда анхаралаа онсо хандуулоа. Тиихэдээ 22-дохи дунда һургуулиин өөрынгөө шеф болохо Ажалай Улаан Тугай ордено авиационно заводтой өөслүүлдэг холбоо барисаан тухай хэлэһэн байна. Заводой үйлэдбэри дээрэ өөсэрээ ажалай түрүүшын дадал шадабаритай танилсаһан олон һурагшад һургуулияа дүүргээд, энэ предприятиин коллективэй гэшүүд болоно, эрхим мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэд болоһон олон жэшээнүүдые тэрэ баримталан харуулаа.

Зунай амаралтын үедэ һурагшадые ажаллуулха талаар манай республика дотор һайн жэшээнэй дүй дүршэл нилээд олошороо. Хэдэн мянгаадаараа һурагшад хүдөө ажахыда, промышленна предприятинуудта, хүн зоннида хангалтгын эмхи зургаануудта хүдэлнэ, һургуулиингаа байшангуудые заһабарилна, байгаалиин хамгаална, һуралсалай туршалгын участогууд дээрэ ажал хэнэ. Ажалай ба амаралтын лагерьнууд һайн талаяа харуулаа.

Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнуудай олониие баримтануудаар батадхаа. Жэшээнь, Загорск посёлогой һурагшад Загарайн районой Эрхирэгэй совхоздо, «Гигант» колхоздо ошожо хүдэлдэг. Теэд эдэ ажахынууд лагерьтань һайн байра баридаггүй байһаар. Үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Загорск посёлогто дүрбэн дунда һургуули оршодог. Тиимэһээ эндэ һургуулинууд хоорондын һуралсалай-үйлэдбэриин комбинат бариха тон шухала болоо.

Суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша В. М. Леонов, Яруунын районной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. З. Алсахаев гэгшэд үгэ хэлээ.

Суглаанай эсэстэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев түгэсхэлэй үгэ хэлэһэн байна.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

СОЦИАЛИС ЁҺО ШЭНЖЭ

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛГЭДЭ

Манай совет арад дайн сэрэгэй зоболон, гасалангые өөр дээрээ дүүрэн үзэһэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ 20 миллион хүнөө алдаабди. Тиимэһээ «Эб найрамдал аршалан хамгаалха» гэһэн манай партида, манай арадта, мүн юртэмсын бүхы арадуудта хабаатай, энээнһээ шухала зорилго уласхоорондын оршоһон мүнөө үгы», — гэжэ Л. И. Брежневэй КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые олон хүн бүхэн сэдьхэлдээ тон дүтөөр хүлээн абаһан байна. Мүн дэлхэйн олониитын дундашье Л. И. Брежневэй оруулһан амгалан ёһоной һайн дурадхалнууд, шэнэ үүсхэлнүүд һайшаагдана. Юуб гэхэдэ, эдэнь бүхы дэлхэйн улад зоной амгалан байдал хангаха зорилготой бшуу.

Түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэнэй манлайда дабшадаг совет арад эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ эдэбхи түгээсэр хабаадаг. Амгалан байдалай түлөө, дэлхэйн термоядерна дайе зайсуулхын түлөө тэмсэлэй материална үндэһэ һүүри бэхижүүлхын тула ниитын эмхи зургаануудай үүсхэлээр 1961 ондо Эб найрамдалай совет жаса байгуулагдаа. Эндэ эрхэтэдэй һайн дураар оруулдаг мүнгэ зөөри болбол иимэ хабаадалгын түхэл янзануудай нэгэн болоно.

Уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлшэдтэ туһа хүргэхэ, эб найрамдалай, арадуудай хоорондын хани харилсаанай асуудалнуудта зорюулагдаһан уласхоорондын хуралдаануудые үнгэргэхэ, мүнгэ һомолхо гэхэ мэтэ ябуулганууд хадаа Эб найрамдалай совет жасын гол зорилто болоно.

Ленинэй һургаалда, совет патриотизм ба пролетарска интернационализмда үнэн сэхээр хүмүүжүүлэгдэһэн совет арад дэлхэйн бусад арадуудай баяр баясхаланиыеньшье, уйдхар гашуудалыеньшье сэдьхэлдээ дүтэ абадаг. Эб найрамдалай совет жасын ажал ябуулга дээрэшье абаад харахада, манай хүнүүдэй һайн һайхан энэ шэнжэ шанар тон элеэр үзэгдэдэг.

Мүнөө үедэ Эб найрамдалай совет жасада 75 миллионһоо дээшэ эрхэтэд, тэрэ тоодо Буряад ороной ажалшад һайн дураараа хабаадана.

Манай республикын эрхэтэд 1975 онһоо Эб найрамдалай жасада олоороо хабаадажа эхилээ. Тэдэнэй тоо жэлһээ жэлдэ олошоржо, оробоһон мүнгэнэй хэмжээншье ехэ болоно. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Буряадай ажалшад Эб найрамдалай жасада 1 миллион гаран түхэриг оруулаа.

Энэ жасада һайн дураараа хүн бүхэн хабаадаха, жэшээнь, мүнгэ нөөсэһөө Госбанкын алишье отделенидэ тушааха гү, али Эб найрамдалай совет жасын сүлдэтэ ноотоор гү, али нөөсэлһэн кассаар эльгээжэ аргатай бшуу. Алтан, мүнгэн, бусадшье үнэтэй сэнтэй хэрэгсэлнүүдые, уран бүтээлнүүдые, гүрэнэй урьһаламжын облигаци гэхэ мэтые Эб найрамдалай жасада тушааха болоно бшуу.

Промышленна предприятинүүдэй ба хүдөө ажахын ажалшад, гүрэнэй ба ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, зохёохы ажалтай интеллигенци, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, студентнүүд болон һурагшад Эб найрамдалай жасада, юрэнхыдөө, коллективээрээ хабаададаг. Сүглаануудай дээрээ Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ хабаадаха тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, «Эб найрамдалай жагсаал», субботник, воскресник үнгэргэхэ тухай гү, али нэгэ үдэрэйнгөө салингые энэ хэрэгтэ зорюулха тухай шиидхэбэри абадаг юм. «Эб найрамдалай жагсаалнууд» ехэнхидээ шухала удхатай ойн баяртай гү, али үйлэ хэрэгтэй дашарамдуулан үнгэргэгдэдэг байха юм. Жэшээнь 1980 ондо орон дотор хэдэн мянгаад ажалшна коллективүүдтэ болоһон «Эб найрамдалай жагсаалнууд» В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойдо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда түйлагдаһан Илалтын 35 жэлэй ойдо, мүн бусад онсо үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаа һэн. Байгша ондо Хойто-Байгалай, Кабанскын, Загарайн, Сэлэнгын районуудта болон Улаан-Үдэ хотын хэдэн арбаад коллективүүдэй ажалшад «Эб найрамдалай жагсаалнуудые» КПСС-эй XXVI съездтэ зорюулба.

«Эб найрамдалай жагсаалнууд» габшагай ажалай ёһотойл һайндэртэ адляар үнгэрдэг. Энэ үдэрэйнь салингай мүнгэн Эб найрамдалай совет жасада эльгээгдэдэг.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхын тула предприяти, эмхи зургаануудта Эб найрамдалай жасада туһа үзүүлдэг комисси, бүлэгүүд байгуулагдадаг. Тэдэнэй бүридэлдэ бүхы орон соомнай 4 миллионһоо дээшэ хүн, тэрэ тоодо республикадамнай хэдэн мянгаад эдэбхитэд хүдэлдэг.

Тэдэ эдэбхитэдэй нэгэниинь гэхэдэ, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Эб найрамдалай жасада туһа үзүүлдэг комиссиин түрүүлэгшэ, хүндэтэ түмэр замшан В. П. Жидэлев болоно. Тэрэнэй үүсхэлээр түмэр замшадай профсоюзна организаци бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалгатайгаар «Эб найрамдалай жагсаал» үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри абаһан юм. Тэрэнэй эсэстэ Буряадай түмэр замшад 1980 ондо 16 мянга гаран түхэриг оруулба.

1980 оной август һарада республика доторнай эб найрамдалай недели эмхидхэгдээ һэн. Тус неделиин үедэ прибор бүтээлгын заводой клуб, улаан булангуудта агитатор, политинформатор, һурган хүмүүжүүлэгшэд лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Завод доторхи радио, олон тиражтай «Импульс» газетэ энэ хэмжээ ябуулгада хабаадаба.

Августын 21-дэ болоһон ниитэ нэгэн полит-үдэрэй үедэ ажалшадай үмнэ 20 агитатор, лекторнууд үгэ хэлэбэ. Августын 22-то заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай ниитэ субботник болобо. Урда тээнь «Манай уряа — эб найрамдал» гэһэн митинг үнгэргэбэд. Дайнай, ажалай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл Д. Ж. Чимбеев, С. В. Волков, М. Г. Камалов, С. Н. Ромнова, С. А. Смолин гэгшэд үгэ хэлээ. Дайгаар журеэдэгшэдые буруушаажа, США-гай президентдэ эльгээгдэхэ бэшэг дайшалхы 6 ордентэ П. Т. Устиновичой дурадхалаар заводой коллектив нэгэн дуугаар баталаа һэн. Бүхы коллектив субботнигой үедэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаба. Бүхы салингай 36 мянган түхэриг Эб найрамдалай жасада эльгээгдэбэ.

Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд «Эб найрамдалай жагсаалые» үбһэ хуряалгын үедэ үнгэргэбэ. Совхоз дотор бүхыдөө тэрэ үдэр 1958 центнер үбһэн бэлэдхэгдэбэ. 1500 түхэриг олзоёо хүдэлмэришэд Эб найрамдалай жасада оруулаа.

Хойто-Байгалай районой ажалшад һүүлэй хоёр жэлэй туршада 170 мянган түхэриг нангин энэ хэрэгтэ зорюулба. Жэшээнь, «Эб найрамдалай жасада» гэһэн лозунг сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн хүнэй ашаанай 200 машина «Эб найрамдалай рейсдэ» хабаада һэн. Тэрэнэй эсэстэ 2 мянган түхэриг фондодо оробо.

Тиихэдэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд мүн лэ нэгэ үдэрэйнгөө салин оруулаа. «Тэмсэлэй ба ажалай дуунууд» гэһэн коллективэй солбоһон тоглолтын гонорарые мүн холбоогоод Эб найрамдалай жасада эльгээбэ. Горитохон хубитануудаа оперо ба балетэй, ород драмын театрнуудай, филармониин коллективүүд оруулаа. СССР-эй ардын артистка Л. П. Сахьянова Эб найрамдалай жасада зорюулан, тусхай концерт табиба. Тэрэшэлэн Буряад оронойхид 5000 түхэриг үлүү сэнтэй уран зураг, бүтээлнүүдээ Эб найрамдалай совет жасада бэлэг болгон дамжуулаа.

Нилээд ехэ мүнгэ жил бури медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, алба хаагшад, тиихэдэ пенсионернүүд ба һурагшад оруулна. 1980 ондо 40 гаран пенсионер хабаадаба. Тэдэнэй тоодо Маляк Т. М. (Баргажан), Зотов П. С., Заиграева М. Н., Сантаншова О. А. (Загарай), Кабылкина П. М. (Кабанск), Долгуров Д. (Мухар-Шэбэр), Затеев А. К. (Прибайкалиин район), Татаринкова Е. Г., Бадужинова Р. Б. (Сэлэнгэ), Воронцова А. Н., Бухаев К. Я., Будаев Ч. Д., Андрианова Н. В., Бурцев А. Н., Миназов Н. Н., Панасенко Н. М. (Улаан-Үдэ хото).

Нёдондо эб найрамдалай тала баригшадай республикын конференци болоожо, Буряад ороной ажалшад эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө горитойхон хубита оруулха бээ гэһэн найдабари элирхэйлээ һэн. Амгалан ёһоной шэнэ гайхамшаг үүсхэл һанамжалһан КПСС-эй XXVI съездын һүүлээр эб найрамдалые аршалан хамгаалха нангин хэрэгтэ манай ажалшад бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха байха гэжэ бата этигэнэбди.

Т. ГАРМАЕВ,
Эб найрамдалай совет жасада туһаламжа үзүүлдэг Буряадай комиссиин харюусалгата секретарь.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ХОЁР ТҮБИИН АРАДУУДАЙ ТЭМСЭЛДЭ

Демократическа Йеменэй ниислэл — Аденда Ази ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын организациин (ОСНАА) Соведэй XIII сесси болобо. Хоёр түбиин һаналаа нэгэдэлгын национальна зуу шахуу комитедүүдэй политическэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, социалис оронуудай, Европын, Латин Америкын, США ба Канадын түлөөлэгшэд тэрэ сессидэ хабаадалсаа.

Иимэ түлөөлэлгэтэй энэ хуралдаан империалис хүсэнүүдэй ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү тэмсэл шангадхаха, буу зэбсэг хуряан абаха ба уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө, хоёр түбиин национально-патриотическа хүсэнүүдые саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ гол анхарал хандуулһан байна.

Хэдэ хэдэн оронуудта өөһэдынгөө табималнуудта түшэглэн, империалис хүсэнүүдэй, мүн тэндэхи хархис этэгээдүүдэй өөһэдынгөө милитарис харата муухай ябуулгануудые үргэдхэжэ байһан үедэ энэ сесси үнгэргэгдэбэ гээшэ. Аденда зарлагдаһан хуралдаанда хабаадагшад африкан ба азиат арадуудай газар дээрэ Пентагоной сэрэгэй баазануудай барилгые, Индийскэ океан ба Персидскэ тохойн районодо политическэ уг зорилготойгоор американ сэрэгэй олоор асарагдажа байһанииые эрид шууд буруушааһан байха юм.

«Холбоото Штадууд Египедтэ, Оман ба Сомалида сэрэгэй баазануудые байгуулаа. Диего-Гарсия гэжэ арал дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые тодхоо, Персидскэ тохойн регионой гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха зорилгоор Арабиин хахад аралай эрьедэ дүтэ далайн сэрэгэй флот асарагданхай»,—гээд Йеменэй социалис партиин генеральна секретарь, НДРЙ-гэй Арадай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, премьер-министр Али Насер Мухаммед сесси дээрэ мэдүүлгэ хэһэн байна. Ээрхэн зонхилолгын ба ээрхэг түримхэй империалис политикын урдаһаа эб найрамдал бэхижүүлгэ ба шахардуу шанга байдалые һуларуулгада зорюулагдаһан гансахан хараа шугам табигдаха ёһотой, энэ хараа бодолой яаха аргагүй зүб байһанииие КПСС-эй XXVI съезд дахин элирхэйлэн харуулаа гээд А. Н. Мухаммед онсолон тэмдэглээ.

Персидскэ тохойн зоноdo аюулгүй байдал хангалгада, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб ба бата бэхи эб найрамдал тогтоолгодо зорюулагдаһан Советскэ Союзай эдэбхи үүсхэлые Аденда үнгэргэгдэһэн листнуудай хамаг харата ябуулгануудые, энэ орондо эсэргүү тэдэнэй [...] хогдоогүй дайе эрид шууд буруу[...] Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые [...] гын арга боломжонуудые [...] арабуудта эсэргүү Кэмп-Дэвидэй [...] хараалаар тэмдэглээ. Национальна [...] лаар дулдыданги бэшэ, бэеэ [...] өөрын гүрэнииые байгуулхын түлөө [...] тинын араб арадай тэмсэлтэй [...] гэдэжэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ [...] сиин хүдэлмэриин боложо байхада [...] гэгдэһэн олониитын митинг энэ [...] нэгэдэлгын эли тодо гэрэшэ болоно [...] Тэндэ Палестиные сүлөөрүүлгын [...] зациин гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. [...] үгэ хэлэһэн байха юм.

Сесси дээрэ Ази ба Африкын [...] үзэлтэй хүсэнүүдэй жагсаалые [...] талаар ОСНАА-гай үүргэдэ үндэр [...] үгтөө, эдэ хүсэнүүдэй социалис [...] хэсэлэй оронуудтай харилсаа холбо[...] саашадань бэхижүүлхэ уряануу[д] [...]

Дайгаар журеэдэһэн ээрхэг [...] хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамда[л] [...] социальна хүгжэлтын түлөө, һайн [...] ерээдүйн түлөө хоёр түбиин [...] тэмсэлдэ Аденай хуралдаан шухал[а] [...] эмэри болобо.

сесси халуунаар һайшаа[...] жээ.

Аденда зарлагдаһан [...] даанда хабаадагшад [...] ба шэг шарайн ялгаа[...] ромжолгын бүхы арга [...] ганнуудые, тэрэшэлэн [...] ганистан тушаа [...]

«ЕХЭ ШИИДАМ» БАРЯАД, АФРИКА РУУ ТЭГҮҮЛНЭ

Африкатай харилсаануудай талаар Вашингтоной ээрхэг түримхэй ябуулгануудаа улам шангадхажа байһанииие гэршэлһэн һүүлэй үеын баримтанууд тушаа бэшэхэ зуураа, Угандын «Пипл» гэжэ газетэ һаяхан «Америкын шэнэ захиргаан «ехэ шиидам» барьяад, бидэнэй үүдэн руу сүмэрэн орохоёо тэгүүлнэ» гээд тэмдэглэбэ.

Африка түбиин олониитэ энэ газетын һанаа зоборитойгоор тиигэжэ бэшэһэниие зүбөөр ойлгоно. Энэ ажаглалтань дүүрэн үндэһэ баримтатай. Сагаан байшангай шэнэ ээд тон богонихон болзор соо дэлхэйн энэ хубидахи байдалые орёо бэрхэшээлтэй болгожо шадаба, һүүлээрнь он доо гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ сэхэ хамааралга хэхэ зорилгоор дайнай һужэржэ боломо «аюулта точконуудые» эмхидхэжэ үрдэээ. США-гай захиргаан энэ түбидэхи байдалда айхабтар аюултай хойшолонтой өөрын «стратеги» зохёонхой. Расистнуудаар толгойлогдожо байһан ЮАР (США-гай президентын өөрынь хэлэһэшээр) «сүлөөтэ оронуудта ажабайдалай шухала удха шанартай хани нүхэсэлтэ орон, сэрэгэй талаар союзник болоно». Африка «США-гай ашаа туһада хэрэглэгдэхэ зоно» гэжэ соносхогдонхой. Анголын хэрэгүүдтэ сэхэ хамаарха ябадалда миил юрэ хэгдэһэн хорюулые усадхаха эрилтэ Сагаан байшан конгрессдэ табиба. Африкын урда зүгые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлшэд, тэдэнэрые дэмжэжэ байһан энэ түбиин оронууд олоной урда «алуушад» гэжэ нэрлэгдэнхэй. Иигэжэ Намиби ба ЮАР-та шуһата хюдалга хэхэ, хүршэ оронуудта эсэргүү зэбсэгтэ харата ябуулгануудые хэхэ зүбшөөлдэ Претори хүртэбэ гээшэ. Тэрэнэй хажуугаар американ тагнуул бэелүүлдэг ЦРУ-гай агентнууд Преториие шухала хэрэгтэй сэрэгэй м[...]эр сүм хангана.

Ондоо гүрэнүүдэй [ба]йгаалиин баялигуудта шунахайрһан США-гай шэнэ захиргаан контрреволюциие гадаадада гаргалгые гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэнхэй. «Совет сэрэгэй аюул» гэдэг худал хуурмаг үгөөр халхабша хээд, США өөһэдынгөө үзэл бодолые, ажабайдалай жэшээе Африкын бэеэ даанхай оронуудта хүсөөр баадхаха һэдэлгэ гаргана.

Африкан «стратегиин» программаар Вашингтоной үндэр тушаалтад ЮАР-ай армиин ба тусхай албанай делегациие угтан абаһан, Анголодо ба Мозамбигта эсэргүү бандидуудай бүлэгүүдэй толгойлогшонорто, Намибиин дахуул «правительствын премьертэ» хүндэ ехэтэй угтамжа хэһэн байха юм.

Вашингтоной бүдүүлиг харата ябуулганууд, ЮАР-ай расистнуудтай тэрэнэй хамжалга хадаа Африка түбидэ американ империалистнуудта дурагүйдэлгэ шэнэ хүсөөр дэлгэрүүлбэ. Африкын нэгэдэлэй организациин түрүүлэгшэ, Сьерра Леоне гэжэ гүрэнэй президент С. Стивен[с] [...]шые оруулалсан, африкан хэдэ [...] рэнүүдэй толгойлогшонор США-[...] [...]н бүдүүлиг хараа бодолые буру[у] байһанаа мэдүүлээ. «Ямаршье совет [...] лай» түби дээрэмнай тохёолдохо[...] һаниие бидэнэр харанагүйбди. [...] Холбоото Штадуудта иигэжэ тоо[...] һаань, тэндэ бодото ушар байда[...] ойлгоногүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй,— Нигериин президент Ш. Шагари [...] «Африка түбиин арадууд, Африка[...] дэлэй организаци Р. Рейганэй прав[и]ствын хараа бодол тушаа һэргэ[...] ёһотой. США-гай шэнэ захиргаан [...] хүндэ хүшэр саг тохёолдуулба [...] гээд Мозамбигай президент С. Ма[шел] һануулга хэһэн байна.

Мүнөө үеын Африка зонхилго [...] ябуулгануудһаа тунхарижа, буулта [...] һэн гэнэн хонгор һанамжа баримта[...] океанай саагуурхид яаха аргагүй [...] хэнэ. «Ехэ шиидамай» политика [...] байһан оронуудай олон түмэнэй үүр[...] лые заатагүй орьёлуулжа, Амери[...] американецуудта дурагүйдэлгэ [...] һэргээгдэхэ» гээд Зимбабвиин «Геральд» газетэ бэшэнэ. Тус газетэ «Я[...] тээ тонилогты!» гэһэн лозунг доро А[...] кэдэ эсэргүү демонстрацинуудай [...] онуудта болодогые һануулба.

ЮУШЬЕ БҮТЭЭНГҮЙ ТАРАБА

Европын нэгэдэлэй соведэй сесси Голландиин Маастрихт городто хоёр үдэрэй туршада болобо. Баруун Европын 10 гүрэниие мүнөө нэгэдүүлдэг Европын экономическа нэгэдэлэй (ЕЭС) гэшүүн-оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой зүблөөн нэгэ хэды болоод лэ зарлагдана. Иимэ уулзалганууд дээрэ гол шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ, тиимэһээ ЕЭС-эй түлөөлэгшэд доогуур зиндаагай тушаалтадай сугларaa һаа, үгэеэ ойлголсолдожо шадахагүй байна. Энэ удаа эгээл тиимэ ушар тохёолдобо. Маастрихтда зарлагдаһан сесси дээрэ ямаршье онсо шухала шиидхэбэри абтабагүй. Ушар шалтагаанииинь гэхэдэ, зүбшэн хэлсэгдэхэ гол зүйлнүүдэй талаар, илангаяа экономическа асуудалаар ЕЭС-тэ гүнзэгы ехэ арсалдаан болоо.

Арбан гүрэнэй экономикын хүндэ хүшэр байдал тухай нэгэдэлэй комиссиин элидхэлые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ. Зарим оронуудтань валютын үнэ сэнгэй уналга жэл соо 22 процентдэ, тусхай мэдээсэлэй ёһоор, хүдэлмэригүй хүнүүдэй тоо 8,5 миллиондо, илангаяа США ба Японтой худалдаа наймаанай үлүү гаргаша үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүрэнхэй. Экономическа эдэ бэрхэшээлнүүдэй улам хүндэржэ байһаниие тэмдэглээд, тэдэниие усадхаха талаар сесси тодорхой ямаршье хэмжээ дурадхажа шадабагүй.

Загаһа барилга, хүдөө ажахын ээлжээтэ кампаниин үедэ продуктнуудые худалдан абалгын сэн тогтоолго, металлургическа промышленностьда тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые усадхалга гэхэ мэтэ шухала асуудалнуудаар арсалдаа буляалдаан ехээр гараа. ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт, Франциин президент В. Жискар д'Эстэн хоёр загаһа барилгаар хэдэ хэдэн хэлсээнүүдые баталан абалгада Англиин премьер-министр М. Тетчерэй буулта хэхэ дурагүй байһаниие шангаар шүүмжэлээ. Энэ асуудалаар хэлсээнэй баталагдангүй һалаһан ехэ харамтай байна гэжэ Г. Шмидт сэхэ мэдүүлээ. Загаһа барилгаар хэлсээе саашадань унжагайруулга хадаа хүдөө ажахын продукцинуудта сэн тогтооха [...] асуудалайхидал адли «бүтэмжэгүй ба[...] хидэлтой» боложо байна гэжэ В. Ж[искар] д'Эстэн өөрынгөө ээлжээндэ тэмдэ[глээ].

США-да Баруун Европын бан[...] урьһаламжа үргэнөөр хэрэглэхэ [...] американ политика ЕЭС-эй орон[...] толгойлогшонорой һанаае зобоожо [...] бэ. Ушарынь гэхэдэ, ЕЭС-эй капитал А[ме]рикэ руу «урадхуулагдаха» болоно. [Ва]шингтоной энэ политика ЕЭС-тэ түйлэй [...] хохидол тохёолдуулна,—гэжэ Голланд[иин] премьер-министр А. Ван Агт гэгшэ [...] дээрэ онсолон тэмдэглээ.

Маастрихтда зарлагдаһан сесси[...] гүүдые согсолон хараха зуураа, Фран[циин] олондо нүлөөтэй «Эко» газетэ «ЕЭС [...] тохёолдоод байһан бэрхэшээ[...] асуудалнуудай нэгыеньшье сесси [...] жэ шадабагүй» гээд бэшэбэ.

Г. КУВАЛЬД[ИН],
В. КОРОЧАН[...],
В. ВОЛК[ОВ]
(ТАСС)

ФРГ. Баруун Германиин металлургнууд ажалһаа гаргалгатай эрид тэмсэл ябуулна. Ороной экономикын энэ шухала һалбариин 100 мянган хүн үйлэдбэриин түргэдхэгдэһэнэй дүнгөөр ажалгүй болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дортмундын «Хёш» концерныг эзэдэй ажалһаа гаргаха түсэбтэ эсэргүүсэн, үлэсхэлэн байдал соносхоһон булад хайлуулагшадай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ

ВАРШАВА. «Солидарность» гэжэ профсоюзна нэгэдэл дотор эшээлһэн «Кос-Кор» гэдэг контрреволюционно эмхиин удамаршад орон соохи шахардуу байдалые улам дэбэргэжэ үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр Польшодо дүрбэн часай забастовко мартын 27-до эмхидхэжэ, хэдэн районуудай заводууд, фабриканууд болон транспортын хүдэлмэриие таһалдуулаа.

Польшын радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Гданьскын заводуудай, верфьнүүдэй ажал зогсоогдоһон. Причалнуудта байһан суднануудта ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэри һаатаһан байгаа. Варшавадахи «Варшава» гэжэ металлургическа заводой, хүнгэн автомобильнуудай заводой, «Урсус» гэдэг тракторна заводой хүдэлмэри таһалдуулагдаа. Хэдэн предприятинуудта зорюута табигдаһан пикетчигүүд заводуудай үүдэнүүдые ээлээд, дирекциинхидые оруулангүй, хүтэлбэреэ бэелүүлхэ аргагүй болгоһон байна.

«Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлэй ябуулгань эли бодо политическэ шэнжэтэй болонхой. Социализмда харша, арад зондо харша шэнжэтэй эрилтэнүүдые абхуулха зорилгоор правительствада политическэ хашалта хэхын тула мүнөөнэй забастовко «Солидарностяар» эмхидхэгдэһэн байгаа.

Тиин, профсоюзна нэгэдэлэй удамаршад социально-экономическа хүндэ хүшэр, зүришэлдөөтэ байдалһаа оронойнгоо гаралгада һаад ушаруулдаг, политическэ хорото түхиралгашад байһанаа үшөө дахин балшыса элишэлбэ.

Л. Валенса «Урсус» гэжэ тракторна заводто, «Варшава» гэжэ заводто үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй забастовко «Солидарностиин» «хүсэ» ба «эмхидэлые» харуулаа гэжэ мэдүүлбэ.

«Һануулгын ба бүхы Польшын забастовко хайшан гээд үнгэргэхэ» тухай профсоюзна нэгэдэлэй заабаринуудтай листовконууд хэдэ хэдэн газарнуудта наагдаһан байна. «Солидарность» тэдэ ябуулганудайнгаа бодото удха шэнжые далдалдаха гэжэ оролдон, баруун тээхи газетэнүүдэй ба американ телевидениин имагтал Польшодо байдаг олон тоото корреспондентнүүдые өөһэдынгөө сугларалгада хабаадуулаа.

Социализмда харша этэгээдүүд оронoo хайшань түлхижэ байнаб? Улам зүрюгээр ашалжа байгша «Кос-Корой» удамаршадай, эдэнэй туһамаршадай үүдхэһэн ябуулганууд — үйлэдбэри задагайруулга, хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгые таһалдуулга, эмхи ба гуримгүй байдал экономикодо, бүлэ бүлэдэ ямар аюул хохидол ушаруулхань хаб гэһэн асуудал эдэ түгшүүритэ үдэрнүүдтэ Польшын олониитэ табина.

«Жолнеж вольности» газетэ орон доторхи байдалые шэнжэлэн тайлбарилха зуураа, иигэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ: зүришэлдөө үүдхэгшэд шахардуу байдал улам дэбэргэжэ, бүһалгаа хүлгөө эмхидхэжэ, социалис байгуулалтада эсэргүү ябуулга хэнэ. Империалис хархис хүсэнүүдэй политика номоогиинодой үүргэ дүүргэнэ. Польшодохи социализмда харша этэгээдүүд тиимэ һүйдхэлтэ зорилгонуудые түйлаха һэдэлгэ гаргадаг «дайсанай тагнуулшад» («табадахи колонно») болоно гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. Польшын социализмда эсэргүү хүсэнүүдтэй баруун оронуудай оппортунис профсоюзна нэгэдэлнүүдэй сэхэ холбоо барисаатай байһые элишэлһэн шэнэ баримтанууд мэдээжэ болоно. «Кос-Кор» ба «Солидарность» гэдэгүүдэй һүүлэй һаануудта полиграфиин ба копи буулгадаг олон техникэ хилын саанаһаа абаһан, правительствада харша листовконууд, плакадууд ба бусад хэблэгдэмэл материалнуудые барлахын тула хэрэглэдэг байһаниинь элирэнхэй. Тиимэ техникэ Америкын АФТ-КПП, «Франциин ажалай демократическа конференци», ФРГ-эй христианска профсоюзна нэгэдэлнүүд, Скандинавиин зарим оронуудай профсоюзууд эльгээһэн байна. Социализмда тон харша һүйдхэлэй зорилготой байһанаа мэдээжэ болоһон поляк үг гарбалтай американецуудай конгресс («Полония») тэдэ урбагша эмхинүүдтэй нэгэ зэргэшээдэ оронхой.

ОАЕ-гэй МЭДҮҮЛГЭ

АДДИС-АБЕБЭ. Анголын дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай сэхэ гү, али далдаар хамааралга уласхоорондын ёһо гуримуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болохо байна, — гэжэ Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) эндэ тарааһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ЮАР-ай зүгһөө дэмжэгдэдэг Анголодо харша контрреволюционно банданyудта туһаламжа үзүүлхые буруушааһан хорилто болюулха гэһэн Америкын захиргаанай һанаашалгань ОАЕ-гэй гэшүүн, бүрин сүлөөтэ гүрэн доторхи байдалые тогтуурингүй болгохо зорилготой гэжэ документ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ. Иимэ ябуулга хэгдэбэл, США-гай ба Африкын оронуудай хоорондын харилсаанда «тон муу хойшолонгуудые зайлашагүй үүсхэхэ байха», — гэжэ мэдүүлгэ дотор заагдана.

„ЖОЛНЕЖ ВОЛЬНОСТИ“ ГАЗЕТЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. «Жолнеж вольности» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ясло хотодо (Кросненско воеводство) өөрынгөө амиида хоро хүргэхэ һэдэлгэ мартын 28-да гаргагдаа. Польшын 65 наһатай эрхэтэн З. Козел гэгшэ хотын гол үйлсэдэ бэедээ бензин адхаад, гал аһааһан байна. Галыень унтараажа үрдигдөө юм ха. З. Козел больницада оронхой. «Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлдэ, ПНР-эй прокуратурада эльгээгдэхэ бэшэгүүдые тэрэ абажа ябаһан байна.

«Солидарностьда» эльгээхэ бэшэг доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Эсэгэ ороной эрхэтэд, таанадта гүйлтатайгаар хандана6, аргаданаб. Ороной ямар хорото хохидол ушаруулхаяа байһанаа ойлго[...] Һохор юм аалта, өөһэдынгөө ябуулгаар ороноо хосорол[до] оруулхаяа байһанаа хара[...]гүй гээшэ гүт? Польшые [...] саглагшад 200 жэлэй са[...] арадайнгаа сүлөөтэ байда[л] алдахуулһан юумэл. М[...] дайсад тиимэл юумэ хү[...] мэришэдэй гараар хүүлэ[...] дайнай һүүлдэ түйлай хүш[эр] ажалаар һэргээн бодхоо[...] һон оронойимнай дахинаа [...] даргагдаха ябуулга [...] байнал. Ороной хуби за[...] иигэжэ шиидхэхыстнай [...] этигэмжэлээб? Түүхэ таана[д]та хүлисэнэгүй. Минии [...] һэндэ таанад лэ гэнтэ[...] гэжэ мэдэгты.

УРБАЛТА ХЭХЭ ҺЭДЭЛГЭДЭ США ХАБААДАҺАН БАЙГАА

МАДРИД. Испанида сэрэгэйхидэй урбалта хэхэ һэдэлгэдэ Холбоото Штадуудай хабаадаһан тухай Испаниин «Гасета илюстрада» журнал һүүлэйнгээ номерто бэшэбэ. «Февралиин 23-да юунэй болохые, тэрэ үдэрэй үйлэ хэрэгүүдтэ хэнэй хабаадаха ёһотойе американецууд һайн мэдэһэн байха ёһотой», — гэжэ журнал тэмдэглэнэ.

Февралиин 23-най урдахана Америкын посольстводо болоһон заседанида испан нэгэ генерал хабаадаһан байгаа гэжэ статья дотор заагдана. «Гасета илюстрадын» баталан бэшэһэнэй ёһоор, Мадридай үйлсэнүүдтэ танкнуудай гараа һаань, США ямараар хандаха ааб гэжэ мэдэхые тэрэ генерал хүсэһэн [байгаа] ха.

Сэрэгэй үймөө үүдхэхэ һ[э]дэлгэдэ США хабаада[һан] гэжэ һэжэглэһэнэй барим[та] болгон, ЦРУ-гай шэнжэл[гэ]нүүдые журнал мүн лэ дур[ад]дана. Орон доторхи ябуула[га]нууд тушаа Испаниин о[...]хон генералнуудай барим[та]даг хараа бодол тэрэ док[у]мент соонь шэнжэлэгд[...] Конституцида хэдэ хэдэн ге[не]ралнууд харшаар хандаха[...] тухай, корольдо тэдэнэй үз[...] байлгын тон һэжэглэмээр т[у]хай шэнжэлгэ дотор дурад[х]дана.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

СЭДХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—А. Сафронов. «Миллион за улыбку». Моссоведэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 12.15—Шэнэ һонин. 15.25—Дамжуулгын программа. 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 «Хлеб и луна» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.10—«Спортклуб». 17.05—«Ленко»—уран һайханай фильм. (Болгари). 18.40—А. С. Яковлев. «Конструкторай тэмдэглэлнүүд». 19.30 — «Арадай аялганууд». 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.30—«Берегись автомобиля»—комеди. 22.00—«Время». 22.35 — «Хүгжэмтэ ажабайдал»—тележурнал. 23.50—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөгэй кадрнууд»—түрүү бэшэг. «Эдэбхи үүсхэл дэмжэгдээ»—С. Тюлюкинай статья. «Таксимо тээшэ»—Т. Власовагай статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: эхин организаци. «Эдэбхи үүсхэл хэн бадаргааиаб?»—А. Куклинай статья. «Шэнэ барилга яажа бүтээгдэнэб?»—П. Мизилинэй статья. «Пропагандистнуудай семинар». А. Шариповай корреспонденци. «Мэргэжэл шудална»—Ц. Цыренжаповай фотомэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. АПН-эй, ТАСС-ай корреспондентнүүдэй материалнууд. Хилын саанаһаа. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэһэн ниитэ гаршагтай материалнуудай суглуулбари. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Н-03441. Заказ № 75. Индекс 5901.